

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 28 Μαρτίου 1904

ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 89

I

ΣΤΗ ΓΗΣ

— Ξένη γλυκέ, πῶς ἀκουσες τὸν τρόμο,
Ποῦ μέσα σὴν καρδιά μας βιοσιλεύει;
Ποιὰ ἡ δύναμη, ποῦ σκόρπισες μὲς σὸν πικρὸ μας
[τρόμο

'Αγάπην ἔως θανάτου νὰ γορδεύει;

— Στῆς ἐξορίας τὸν ὕπνο
Πάντα ἡ ψυχὴ σὺς κλαίει,
Καὶ θέλησα σὸν ξύπνο
Τῆ δόξα μου νὰ λείει,
Βλέποντας τὴν εἰρήνη
Τὸ δάκρυ σὺς νὰ σβύνει.

— Ξένη χλωμέ, τὸ δάκρυ μας ἡ φλόγα εἶναι, ποῦ
[ἀνάφτει

Τὸν πόθο τοῦ θανάτου.

Τῆ δύνμη σου τί ζητᾷς νὰ κίνεις νεκροθάφτη
Καὶ τῆς στερνῆς ἐλπίδας μας, ποῦ ἀπῆμειν' ἐδῶ
[κάτου;

— Μὲ τὴν ἀγάπην ὅλ' ἀναστάνω
Γιὰ χάρι σου νικῶ τὴ δύναμη τοῦ χρόνου.
'Ακολουθαίε με σὸν δρόμο, ποῦ πηγαίνω.

— Ξένη χλωμέ, μᾶς ἔφερες καὶ σὴν πηγή τοῦ
[πόνου.

II

ΣΤΟΝ ΑΔΗ

Ξένη χλωμέ, ποιὰ μοῖρα σ' ἔφερ' ἐδῶ πέρα,
'Εδῶ, ποῦ ρόδα μὲς σὸν ὕπνο δὲν ἀνθοῦν,
Ποῦ μαγεμένα ξέφωτα δὲ φέρνει ἡ μέρα,
Ποῦ καθ' ἐλπίδα θὰ σβυστεῖ κ' οἱ πόθοι θὰ χαθοῦν;

— Ἴσο τὸ δρόμο βρῆκα...
Κι' ἀπόμακρ' ἀπὸ πέρα
Κάτι ἡ ψυχὴ μου ἀγοῖκα
Νὰ σβύνει σὸν αἰθέρα
Σὰν τῆς ψυχῆς μου πλάσμα,
Σὰν τῆς ψυχῆς σας φιάσμα.

— Ξένη γλυκέ, ποιὰ ἡ δύναμη, ποῦ σ' ἔσουρ' ἐδῶ
[κάτου;

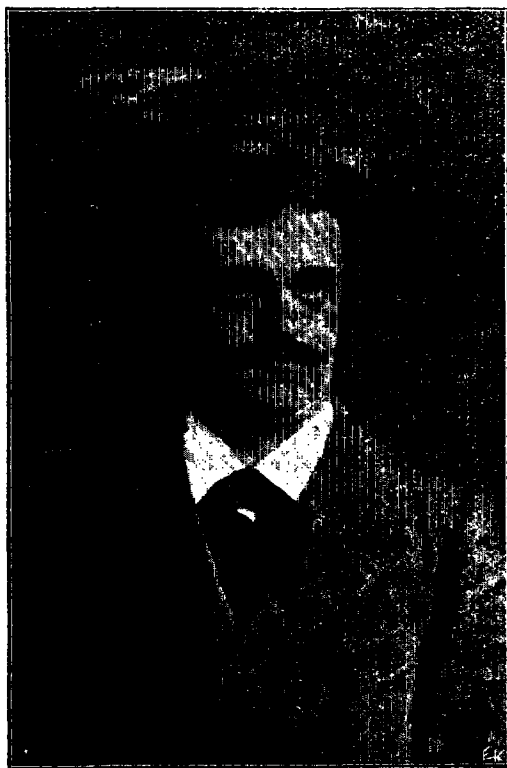
Κι' ἂν ἀγνωρος δὲν ἔγερεις σὴ ρίζα τοῦ θανάτου,
Σβύσε τοὺς πόθους κι' ἀκουσε τί λένε
Κάποιοι, ποῦ σὰ συντρίμμα τῆς ζωῆς τους κλαίνε.

— Τοὺς πόθους μου περῆφανος ὑπόνω
'Ὡς σὴν ψυχὴ σας καὶ ξαπλόνω
Στῆ ρίζα τοῦ θανάτου τὴν ἐλπίδα!

— Ὡς σὴν ψυχὴ μας ἔφτασε ζωῆς αἰών' ἀχτίδα...

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

KARL DIETERICH

Η ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

ΣΤΟ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ ΑΙΩΝΑ

(Τὸ πρῶτο μῆθημα ποῦ ἔκαμε ὁ Ψυχάρης στὴ Σχολὴ τῶν ζωντανῶν Ἀνατολικῶν Γλωσσῶν στὴς 20 τοῦ Φλεβάρη τοῦ 1904).

Στὴν ἔδρα τούτη, ποῦ τιμὴ μοῦ κάνει, καλεσμένος νὰ διδάξω, δε μοῦ ἔρχεται νὰ τὴν ἀνεβῶ, χωρὶς πρῶτα νὰ τοὺς εὐχαριστήσω ὅλους ἐκείνους ποῦ μὲ τὸν ψῆφο τους ἢ μὲ τὴ συμβουλὴ τους μοῦ κάμανε δυνατὸ τὸ ἀνέβασμά της, χωρὶς νὰ βεβαιώσω ὅλους τοὺς καινούριους μου συντρόφους ποῦ τοὺς εἶμαι δόλοτελα ἀφρωτισμένοι. Ἀναμῆσό σας δὲ μοῦ φαίνεται νὰ εἶμαι ξένος. Γνώριμο τὸ σπῆτι αὐτὸ μοῦ εἶναι. Ἄλλοτε, πολὺ πρὶν ἀπὸ τὴν τωρινὴ λαμπρότητα, προτοῦ χτιστῆ ἡ Σχολή, σὲ μιὰ σάλα ποῦ τὴ θυμάμαι ἀκόμα, διδάχτη τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς νέας ἐλληνικῆς. Μοῦ φαίνεται πῶς εἶτανε χτές, ἂν καὶ δὲν εἶμαι πιά τριάντα δυὸ χρονῶ, καθὼς τότε. Ἔτσι λοιπὸν δὲν παραξενεύομαι, σήμερὰ ποῦ νῦν δὲν εἶμαι πιά, πῶς ξαναρχίζω τὸ μῆθημα κείνο. Ὁ Αἰμίλιος Legrand—θὰ σὲς μιλήσω γι' αὐτὸν περὶ κάτου λεπτομερέστερα— ὁ Legrand, ποῦ, καθὼς κ' ἐγώ, τὸν

ἔχετε πάντα στὴν καρδιά σας, εἶτανε φίλος μου, καὶ τὸν οὐρανὸ τῆς γνωριμίας μᾶς, ἐδῶ καὶ τόσα χρόνια, ποτὲ δὲν τόνε θόλωσε μήτ' ἕνα συγνεφάκι. Ἐκαμα ἐπιμελητὴς του, καὶ πάντα τὸ θυμύτανε. Τὶς προσάλλες ἀνοίγοντας τὸν πέμτο τόμο τῆς «Bibliothèque grecque vulgaire», ξαναῦρα συγκινητικὴ τὴν ἀπόδειξη τοῦ θυμητικοῦ του, στὴν ἀφιέρωση ποῦ μοῦ ἔκαμε τοῦ ὄραίου του ἔργου, τοῦ ἔργου ποῦ τὸν παρακίνησα πολὺ νὰ τὸ ἐπιχειρήσῃ κ' ἡ ἀφιέρωση ἀρχίζει μὲ τὰ λόγια τούτα: «Ἀγαπήτε μου Σύντροφε καὶ Φίλε». Ἐἶτανε στὰ 1890. Κεῖνη τὴν ἐποχὴ μπορεῖ νὰ πρόβλεπε ὁ Legrand, συγκαταβατικὸς καθὼς εἶτανε, πῶς μιὰ μέρα θὰρχόμουν ὕστερα ἀπ' αὐτόνε στὴ θέση τούτη, καὶ ναπὼ θὰ κρατοῦσε ἀκόμα στὸ στοχασμὸ του τὰ ὅσα εἶχανε γίνει μὲ τὴν ὑποψηφιότητα τῆ δική του, στὸ θάνατο τοῦ Millers, καὶ τὴ δική μου τὴν ξεχωριστὴ χαρὰ παραιτημένου ἀπὸ μιὰς ἀρχῆς ἀπὸ καθὲ ἀπικίτηση γιὰ ὑποψήφιος, μπροστὰ στὸ σεβαστὸ τοῦτο δάσκαλο.

Κι' ἀκόμα, Κύριοι, ἀφήστε μου νὰ σᾶς πῶ πῶς καὶ χωρὶς νὰ διδάσκω στὴ Σχολή, καὶ λείποντας ἀκόμα, ἐννοιωθα μὰζι σας τὸν ἑαυτὸ μου, ζοῦσα στὸ σπῆτι τούτο. Ξανανωμένος μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς πῶς ζοῦσα μὲ φωτιὰ καὶ μὲ ὀρυγὴ καινούρια στὸ πρόσωπο ἐνὸς ἀπὸ τοὺς παλιούς μου μαθητὰδες, ποῦ σήμερὰ χαίρομαι στὸ πλευρὸ μου ξαναθρίσκοντας. Κ' εἶπειτα τίποτε ἄλλο δὲν προετοιμάζει πῶς ἀσφαλισμένα στὴν πραχτικὴ διδασκαλία, καθὼς πρέπει νὰ εἶναι ἡ δική μας, ὅσο οἱ σπουδὲς ποῦ δείχνουνε θεωρητικῆς. Καὶ λοιπὸν ἡσυχὰ καταγιγόμενον ἔτσι δουλεύοντας στὴν πραχτικὴ Σχολὴ τῶν Ἀνωτέρων Ἱστορικῶν καὶ φιλολογικῶν Σπουδῶν. Ἀπὸ κεῖ καὶ σᾶς ἔρχομαι, καὶ δόξα μου τῶχω πῶς δικός της εἶμαι πάντα. Μὴ σᾶς τρομάξῃ τὸ ἐπίσημο καὶ ἐπιβλητικὸ καὶ κάπως καὶ κρύο τοῦ τίτλου «Ἀνώτερες Σπουδές». Ἀπεναντίας, προσπαθοῦμε ἐκεῖ, μὲ φιλικῆς καὶ ἀπλῆς κουβέντες, μὲ σωστῆς διολέξεις, διόλου φαντασμένα, νὰ καλλιεργήσομε στοὺς ἀκροατῆς μας ἐκείνο ποῦ πάντα πρέπει νὰ φροντίζεται σὸν ἀνθρώπο· τὴν πρωτυβουλία. Ὁ νοῦς ποῦ ἔχει πρωτοβουλία, ὁ νοῦς ὁ κριτικὸς κ' ἐξεταστικὸς, ὁ νοῦς ὁ στοχαστικὸς εἶναι μὰζι τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς σοφίας τὸ θέμελο· τὸ ἴδιο πρᾶμα καὶ σχεδὸν κ' ἡ ἴδια λέξη.

Ἦθελα σήμερὰ, κύριοι, νὰ σᾶς μιλήσω μὲ τὴν ἀράδα γιὰ ὅλους τοὺς προκατόχους μου στὴν ἔδρα τούτη. Κάτι ποῦ δὲν εἶν' εὐκόλο. Τὸ νὰ σᾶς διγηθῶ τὴν ἱστορία της, εἶναι σὰ νὰ σᾶς δώσω τὴν εἰκόνα τῆς νέας ἐλληνικῆς καθὼς σπουδάστηκε στὴ Γαλλία μέσα στὸ 19ο αἰῶνα.

Τὸ θέμα βάζει σὲ πειρασμὸ καὶ εἶναι τόσο πλουσιο, ποῦ γιὰ νὰ τὸ περάσω στὴν ἐτελεῖα, εἶχα στοχαστῆ νὰ τὸ κάμω τὸ πρῶτο μου τοῦτο μῆθημα στὸ Νοέβρη ποῦ θὰ μᾶς ἔρθῃ. Μὰ ὕστερα στο-

χάστηκα πώς προτιμώτερο εΐτανε να έξοφλήσω άμέσως τὸ χρέος μου, ακόμα και πιὸ σύντομα, ὥστε καινούργια πράγματα δὲν ἔρχομαι νὰ σὰς φέρω ἀπάνω στοὺς προκατόχους μου. Ὁ λίγος καιρὸς ποὺ μπόρῃσα νὰ ὀρίσω γιὰ τούτο δὲ μ' ἄφησε μῆτε νὰ στοχαστώ τέτοιας λογῆς ψαξίματα· τυχρὸς θὰ εἶμαι κι ἂν μπόρῃσω μοναχὰ τὸν Ἰσκιὸ νὰ σὰς χαράξω ποὺ ρίχνουν οἱ δάσκαλοι τούτοι, νὰ σὰς κάμω νὰ θαμαζέστε μὲ τοὺς ἀδιάκοπους και λογῆς λογῆς ἀγῶνες τους, ταιριάζοντας μὲ κείνους κάποιες γενικὲς ματιὲς ἀπάνω στὴ διδασκαλία τῆς νέας Ἑλληνικῆς μέσα στὴ Γαλλία.

Τὸ μάθημα τῆς νέας ἑλληνικῆς στὴν εἰδικὴ Σχολὴ τῶν ἀνατολικῶν ζωντανῶν γλωσσῶν εἶναι ἀπὸ τὰρχαιότερα ὑπάρχει στὸ πρόγραμμα τῆς 15 τοῦ Brimaire, Χρόνος IX (16 τοῦ Δεκεβρῆ 1800), μὲ τίτλο καὶ κείμενο : «Μάθημα νέας ἑλληνικῆς. Ὁ πολίτης D' Ansse de Villoison θὰ ἀναπτύξῃ τὴν ἀρχὴ καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς δημοτικῆς ἑλληνικῆς, θὰ ὑπαγορεύῃ διαλόγους γιὰ τὸ μάθημα καὶ γιὰ τὸ μίλημα τῆς γλώσσας αὐτῆς, κ' ὕστερα θὰ ζηγήσῃ τὸ «Γλωσσικόν» τοῦ Ἀγαπίου καὶ τὸ «Ἀραβικὸν μυθολογικόν», μεταφρασμένα στὴ δημοτικὴ ἑλληνικὴ».

Τὶ στοχασμοὺς καὶ τί κόσμοἀπὸ ἰδίαις ποὺ φέρνει τὸ πρόγραμμα τούτο, ἔτσι ὁμοῦφα ἀπλό ! Καὶ πρῶτα πρῶτα συγκινητικὰ δὲ δείχνει τὴν ἀγάπῃ τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ μόνον τὸ γεγονὸς πὼς σταθῆκε στὸ Παρίσι ἔδρα γιὰ τὰ νέα ἑλληνικῆ; Μεταφερθῆτε στὰ 1800· ἡ Ἑλλάδα τότε, συντριμμένη κάτου ἀπὸ τὴν πιὸ βάρβαρη σκληριὰ ποὺ δόθηκε ποτὲ λαοῦ νὰ ὑπομένῃ, δὲν ὑπῆρχε, μῆτε καὶ ποὺ μπόρῃσε νὰ ἐλπῖσῃ πὼς θὰ ζοῦσε σὰν ἔθνος μιὰ μέρα. Καὶ ἡ Γαλλία σηκῶνονταν, καὶ ἡ Γαλλία τῆς ἔλεγε : «Μὰ καὶ ὑπάρχεις ὑπάρχεις τουλάχιστο στὴ γλώσσα σου ποὺ δὲν πεθαίνει· τὴ γλώσσ' αὐτὴ θέλω νὰ διδάξω· θὰ εἶναι ἀπὸ τὰ πρῶτα μαρτυριάτικα τῆς ὑπαρξῆς σου».

Ἴσως ταιριάζει ἔδῳ νὰ θυμηθοῦμε κάτι ποὺ πολὺ λίγο γνωστὸ εἶναι. Τὸ δεκεβρῆ τοῦ 1800 ἕνας χρόνος εἶχε περάσει ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Διευθυντήριου καὶ λοιπὸν στὶς 2 τοῦ Floreal, χρόνος V, στὸ νοῦ τοῦ στρατηγοῦ Βοναπάρτη εἶχε φυτρώσει τὸ σχέδιο νὰ συστήσῃ μιὰ «Ἑλληνικὴ Δημοκρατία.» Κ' εἶχε ἀρχίσει καὶ γιὰ πολὺ καιρὸ ἀκολούθησε ἡ ἐνέργεια γιὰ τὸ σχέδιο τούτο. Καὶ δὲν εἶναι ἀπίθανο νὰ στοχαστῆ κανεὶς πὼς ἡ ἔδρα μας τούτῃ εἶναι ὁ στερνὸς ἀντιπαλὸς τοῦ πολιτικοῦ αὐτοῦ σκοποῦ, ἢ πὼς εἶναι τὸ πρῶτο ζῦπνημα τοῦ φιλελληνισμοῦ στὴ Γαλλία.

Μὰ θὰ ἴδατε πὼς ὁ « πολίτης » D' Ansse de Villoison ἔμελλε νὰ διδάξῃ τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς δημοτικῆς ἑλληνικῆς. Μὴ τὸ ξεχνοῦμε αὐτὸ, γιὰ τὸν καιρὸ, πρὸ πάντων, τῆς τρίτης Δημοκρατίας· ἡ Σχολὴ συστάθηκε μ' ἕνα Διάταγμα τῆς 10 τοῦ Germinal, χρόνος III (30 τοῦ Μαρτῆ 1795), ὕστερ' ἀπὸ τὴν πρόταση τοῦ Λακαναλ· πλάσμα δικό του εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ τυχερὰ καὶ δημοκρατικὰ· γιὰτί τίποτε δὲν ταιριάζει τόσο μὲ τὴν ἰδέα τῆς δημοκρατίας ὅσο τὸ νὰ διδάσκῃ, καθὼς τὸ θέλει καὶ τὸ νομα τῆς Σχολῆς, τίς ζωντανὲς γλώσσες, δηλαδὴ τίς γλώσσες ποὺ μιλιέονται καὶ καθὼς μελιένται, τίς γλώσσες ποὺ ἀνθίζουνε στὰ χεῖλη ἀπάνω τοῦ λαοῦ. Ἡ Σχολὴ μας ἀπόμεινε πιστὴ στὴ μεγάλη τούτῃ δημοκρατικὴ ἀρχὴ ποὺ τῆς θυμίζει τὴ δικὴ τῆς τῆν πηγὴ.

Ἐπὲροχος ἀνθρωπος καθὼς εἶτανε ὁ D' Ansse de Villoison, ἀπάνω στὰλλα, συντάσσοντας τὸ πρόγραμμα ποὺ σὰς διάβασα καὶ ποὺ δὲ μπόρει παρὰ ἀπὸ τὸν ἴδιο νὰ πηγάξῃ, ἔβαλε κάτου, καὶ πάω νὰ σὰς πῶ καὶ πὼς ἔλυσε, κ' ἕνα ἄλλο πρόβλημα· τὸ βρισκομε γεννημένο ἀμέσως ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἀρχισε ἡ Σχολὴ· συχνὰ πυκνὰ ἀπὸ τότε παρουσιάζεται, καὶ εἶναι πολὺ πολὺ σημαντικὸ σ' ἐμὰς ἔδῳ γιὰ τὸν τρόπο τῆς διδασκαλίας· πὼς πρέπει νὰ τὴν ἐνοοῦμε καὶ πὼς πρέπει νὰ τὴν ἐφαρμόζουμε ; ὁ « πολίτης » D' Ansse de Villoison μὰς λέει πὼς «θὰναπτύξῃ τὴν ἀρχὴ καὶ τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς νέας ἑλληνικῆς, πὼς θὰ ὑπαγορεύῃ διαλόγους γιὰ τὸ μάθημα καὶ γιὰ τὸ μίλημα τῆς γλώσσας κτλ.» Καλὰ εἰπωμένο, καὶ καλὰ μαντεμένο. Τελειώνοντας ὁ 18ος αἰώνας, ὁ αἰώνας ὁ φιλοσοφικός, ἀρχίζοντας ὁ 19ος αἰώνας, ὁ αἰώνας ὁ ἐπιστημονικός σὲ ὅλα, ὁ λόγος αὐτὸς ἀρχὴ καὶ ἡ φροντιδα ποὺ ζεμυτίζει γιὰ τὸ λόγο τούτο στὸ Villoison δὲν πρέπει νὰ μὰς ξαφνίσουν. Γιὰ δέτε τί ἀκολούθησε ὕστερ' ἀπ' αὐτὸ. Οἱ καθηγητῆδες σὰς πρέπει μὰζι νὰ εἶναι, καὶ σταλήθεια εἶναι, ἐπιστήμονες ἱκανοὶ νὰ φτάνουν ὡς τίς πρῶτες αἰτίαι, καὶ δάσκαλοι ἀξιοὶ νὰ δίνουνε στοὺς μαθητῆδες τὰ στοιχεῖα, νὰ τοὺς ἀμαθαίνουνε νὰ μιλᾶνε μιὰ γλώσσα, καθὼς λέει μὲ ἀφέλεια ὁ Villoison. Ποτὲ δὲν ἔγιν' αἰσθητὴ καλῆτερα ἡ διπλὴ ἀνάγκη τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ πραχτικῆς διδασκαλίας. Ἄς τὸ τονίσουμε καθαρὰ ἡ ἐπιστήμη μόνη δίνει καὶ τῆς πραχτικῆς ἀκόμα διδασκαλίας τὸ ἀκούμπισμα ποὺ χρειάζεται. Ἡ Σχολὴ μας δὲν εἶναι δημοτικὸ σχολεῖο, μὰ καὶ νὰ εἶτανε τούτο κάπως, κι ὁ παιδαγωγὸς ὁ ἴδιος παίρνει τὴ μεθόδὸ του ἀπὸ πηγὲς ἀνώτερες, ἀπὸ τίς πηγὲς ποὺ ποτίζεται ἡ ἐπι-

στήμη ποὺ τὰ μοιράζει ἴσα μὲ κείνον τὰ νερὰ τῆς ἀλήθειας. Ὄταν, ταξιδεύοντας, μαθαίνει' ἐμπειρικὰ μιὰ γλώσσα, δὲν τὴ χωνεύετε μέσα σὰς μὲ τὴ βοήθεια τοῦ ντόπιου, μὰ πιὸ πολὺ μὲ τὴ μέθοδο ποὺ ἔχετε μέσα σὰς καὶ ποὺ τοῦ φέρνετε ὁλοῖτοιμη νὰ δεχτῆ τὰ λόγια του. Ἀπάνω στὴν πρῶτῃ αὐτῆ βάση ὅλα συγυρίζονται καὶ στέκονται. Γιὰ νὰ διδάξῃ τὰ στοιχεῖα στὸ μαθητὴ πρέπει νὰ ξέρῃς τί λογῆς εἶναι στὴ σπουδῇ τὰ στοιχεῖα τὰ σωστὰ. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ φτάσει ἡ ματιὰ σου πέρα καὶ πέρα, γιὰ νὰ μπόρῃς νὰ ξανοιγῇς, καὶ νὰ διαλέγῃς Κ' ἔπειτα τί ἄλλο μὰς ἀποδείχνει πιὸ πολλὰ ἀπὸ τὸ μάθημα τοῦ περασμένου; Ἡ Σχολὴ μας πρέπει νὰ τὸ παινεύεται πὼς εἶχε πάντῃ, σὲ ὅλους τοὺς κλάδους, πρωτότυπος σοφούς, καὶ στὸ δικό μας ὁ D' Ansse de Villoison, σταθῆκε ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ μεγάλους.

Θὰ βρῆτε μιὰ νόστιμη προσωπογραφία του, ζωγραφημένη ἀπὸ τὸν A Pierron, στὴν εἰσαγωγὴ ποὺ ἔβαλε μπροστὰ στὴν ἔκδοσή του τῆς Ἰλιάδας. Καὶ τὸ ξέρετε πὼς ὁ ἴδιος ὁ Villoison ἔκδωσε τὴν Ἰλιάδα στὰ 1788 στὴ Βενετιὰ ἀπὸ τὸ περίφημο χειρόγραφο Venetus A ποὺ εἶχε τὰ παλιὰ ἀλεξανδρινὰ σχόλια. Τὸ ξέρετε τί θύροβο ποὺ ἔκαμε ἡ ἀνακάλυψη αὐτῆ; εἶτανε σὰ νὰ βρεθῆκε δευτέρῃ φορὰ ὁ Ὀμηρος, ποὺ ὡς τότε ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς μοναχὰ τότε γνωρίζαμε. Ὁ Ὀμηρος ! Τὶ χαριτωμένη συντυχία. τί μοῖρα ποὺ μιλάει πειστικότερα κι ἀπὸ μύρια γλωσσολογικὰ ψιλολογήματα ! Ἐκεῖνος ποὺ πρῶτος δὲ δάξε τὴ δημοτικὴ ἑλληνικὴ στὴ Γαλλία εἶναι ὁ ἴδιος ποὺ ἤρε τὸν Ὀμηρο ! Ἡ γλωσσικὴ ἐπιστήμη δὲν ἔκαμε καλῆτερη δουλειὰ. Ἦρε κι αὐτῇ, μὲ τὴν ἀράδα τῆς. Ἦρε κι αὐτῇ τὸ ἴδιο πρῶμα ! Ναι ἕνα κατὸ αὐτὸ εἶναι ὅ,τι λέγεται, ὅχι τόσο σωστὰ, δημοτικὴ ἑλληνικὴ γλώσσα, καὶ ἡ Ὀμηρικὴ γλώσσα. Μ' ἕνα ζετύλιγμ' ἀρμονικὸ καὶ ἀδιάκοπο, ποὺ δὲν τοῦ λείπει κανέναν κρίκος, ἡ Ἰωνικὴ τοῦ Ὀμηροῦ κατασταλαίζει στὴν ἀττικὴ, ἡ ἀττικὴ στὴν Κοινὴ, τῆς ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς — τῆς ἐποχῆς ποὺ ἔγινε ἡ Κοινὴ Διαθήκη — ἡ ἑλληνικὴ γλώσσα τέλος πάντων, ὕστερ' ἀπὸ ἀλλάγματα ποὺ τὰκολουθοῦμε, ἕνα πρὸς ἕνα, ἀνάμεσα στὶς ἐπιγραφές, στοὺς πάπυρους, καὶ στὰ μεσαιωνικὰ κείμενα, κατασταλαίζει στὴ νέα γλώσσα, στὴ γλώσσα ποὺ μιλιέται σήμερα στὴν Ἑλλάδα. Τὶ ὠραία ἱστορία ! Καὶ τί ἀντικείμενο γιὰ νὰ περηφανεύονται οἱ Ἕλληνες μὲ τὸ δικίο τους ; γιὰτί μιὰ περηφάνια ἔχει τὸ τόπο τῆς ἐκείνη ποὺ στέρεα ἀκουμπάει στὴν ἐπιστημονικὴ ἀπόδειξη. Τῆς τύχης ἡ ἀλυσίδα ποὺ ἔδισε μὲ, τὸ Villoison, τίς δυὸ ἀ-

4 **ΑΓΚΑΘΙΑ ΚΑΙ ΤΡΙΒΟΛΟΙ**

JUDAS ERRANT

Ο ΠΑΤΕΡ ΗΛΙΑΣ

(συνέχεια)

Αὐτὸς ἐμαρτύρησε πὼς ἐγὼ ἦμανε ἡ ψυχὴ· τοῦ ἑφταμηνίτικου αὐτοῦ Ὀμηροῦ, ποῦταν στ' ἀλήθεια γιὰ τὴν ἐκθεση τὴν ἐφετεινὴ, γιατί... θάβρισκε κουκούλα γιὰ νὰ ψήσῃ.

Ὁ πατέρ Ἡλίας δὲν τὸ πῆρε δὰ καὶ τόσο κατὰκαρδα, βρισκοντας γλήγορα παρηγοριὰ στὰ γλέντια του καὶ στὰ ξενύχτια. Ἐπειτα καὶ μ' ἕνα φύλλο ἀκόμα ἡ φήμη του ἔφθασε στὸ μοναστήρι κι' ἡ καρδιὰ τῶν καλογέρω θὰ πῆγε στὸν τόπο τῆς ! Τὸ κακὸ ἦτανε πὼς ἀρχίζα νὰ φοβᾶμε μὴν τὸν ἔχω φέρτωμα ὅλο τὸ χρόνο. Δὲν ἀλήθευε ἡ ἐλπίδα μου πὼς θὰ μὲ γλύτωνε ἀπ' αὐτὸν κῆνα μάλωμα μὲ τὴν νοικοκυρά μας. Αὐτὴ ἦτανε μιὰ καλὴ γρηοῦλα, πᾶνω ἀπὸ ἑβδομηντα χρονῶνε, γεμάτῃ ἀγαθότη καὶ κρίση κι' εὐ-

γένεια, ποὺ μὲ κανένα δὲν μπόρῃσε νὰρθῃ σε λόγια. Ἡ ὑπομονὴ τῆς δὲν εἶχε ὄρα. Ὁ Ἡλίας πάλι τῆς ἔδειχνε μεγάλο σέβας καὶ ἀγάπῃ, ποῦλεγε κανεὶς πὼς ἂ ἦθινὰ ἡ ἀνάποδη φύση του ἀλλάξε μπροστὰ τῆς. Τόσο τὴν εἶχε ξεγελάσει τὴν ἀγαθὴ γρηοῦλα, ποὺ δὲν κοτοῦσα νὰ τῆς κάνω παράπονα γιὰ τὰ καμώματά του, γιατί ἀμέσως μούρριχνε τ' ἄδικο. «Καθμένο παιδί καὶ σύ, μούλεγε, δὲ θὰ πάθῃς τίποτε ἂν τὸν βοηθήσῃς λιγάκι τὸν κακόμοιρο, σὰν εἶσαι πιὸ διαβασμένος. Βλέπεις αὐτὸς εἶνε μεγάλος καὶ δὲν τὰ πέρνει...» Τῆς ἔλεγα πὼς αὐτὸς δὲν ἔρχεται γιὰ νὰ τοῦ κάνω μάθημα, πὼς ἔχει πάντα ὄρεξη γιὰ καραγκιοζιλίκια, μ' αὐτῇ, μωρὲ γιέ μου, ἦτανε μαγεμμένη καὶ μὲ κανένα τρόπο δὲν πίστευε πὼς ὁ καλόγερος ἦτανε...περίδρομος. Ἦμανε ἀπελπισμένος, ὅταν ἔδωσ' ὁ Θεὸς κι' ἦρθε μέσα στὶς ἀγάπες κι' ἕνα σατανικὸ ζιζάνιο ! Τὸν πρῶτο καὶ δεῦτερο μῆνα τῆς τὸν πλήρωσε ὁ Λιάς κατὰ τὴν συμφωνία τους, ὁ τρίτος πέρασε χωρὶς νὰ δώσῃ νοῦκι. Σὰν ἦρθαν τὰ μισὰ τοῦ τέταρτου, ἡ Κερὰ Λενιώ, μὲ τὸ πιὸ γλυκὸ χαμογελοῖο τῆς στὸ ζαρωμένο στόμα, πῆγ' ἕνα πρῶτ στὴν κάμαρα τοῦ Ἡλίας νὰ τοῦ ζητήσῃ τὰ λεφτὰ τῆς. Θε καὶ Κύριε ! Μόλις ἀρχισε ἡ δόλια νὰ τὰ φέρνῃ ἀπ' ἔξω ἀπ' ἔξω, πὼς ἔχει πολλὲς ἀνάγκες, πὼς ὁ μπακαλῆς τὴ στενοχώρησε καὶ τὰ ὅμοια, ση-

κῶθηκε μονομιὰς ὁ παππάδαρος, στύλωσε τὰ μάτια του, ἔρριξε μιὰ ἀγρια φωνὴ κι' ἔπενε στὰ πόδια τῆς καὶ ταραζότανε, βγαζοντας ἀπ' τὸ στόμα του ὅσα πιὸ πολλὰ σάλια μπόρῃσε ! Πῶ πῶ ! φωνάζει μὲ τρομάρα ἡ καημένη ἡ κερὰ Λενιώ καὶ πετιέται ἔξω, ἔτοιμη νὰ λιγοθυμίσῃ ! — Πῶ πῶ ! Τὸ δύστυχο τὸ παιδί τὸ πᾶνει ντέρτι ! Θε μου φύλαγε ! Ἄμα τόλεγα γ'ὼ ἡ δόλια πὼς κατὶ παραξένο ἔβλεπα στὰ ματιὰ του... Νερό, γιὰ τὸ Θεό, νερό !...» Ὅλοι τρέξαμε στὴν κάμαρα τοῦ δαιμονισμένου καὶ τὸνε βρήκαμε νὰ κυλιέται ἀκόμα χάρμου καὶ νὰ μουγγρίζῃ σὰν βοῦδι, καὶ νὰ ταραζέται, ποῦτανε καημὸς καρδιάς νὰ τὸνε βλέπῃς ! Τοῦ χύσαμε ἀγιασμὸ καὶ τὸν τρίψαμε μὲ ροδόξυδο, ἀλλ' αὐτὸς τότε μόνον παρήτησε τὸν ταραμὸ του, ὅταν ὁ κύρ Μανώλης, ὁ χασάπης, τοῦ δάγκασε δυνατὰ... τὸ μεγάλο δάχτυλο τοῦ ἐνὸς ποδαριοῦ του ! Τότες μιὰ χαρὰ πετάχθηκε ὁλόρθος, ἀγριοκυττάζοντας, ἔτσι γιὰ ἱκανοποίηση τοῦ κύρ Μανώλη, ποῦκανε τὴν ἐγγχείρηση. Τὴ μέρα κείνη ὁ ψευτο-ἀρρωστος ἔμεινε μὲ τὸ στανιὸ στὸ κρεβάτι, πίνοντὰ μόνον ζουμί καὶ γάλα, ποὺ ἡ ἀγία κυρὰ Λενιώ, τοῦ κουβαλοῦσε γιὰ νὰρθῃ στὰ σύγκαλά του. Τὴν ἄλλῃ μέρα, χλωμὸς ἀπ' τὴν πεινὰ του, ζῶμολογήθηκε σ' αὐτῇ, μὲ τὰ μάτια δακρυσμένα, πὼς ἡ ἀρρώστεια τοῦ πρωτοῦρθε ἀπὸ λύπη, στὸ θάνατο τοῦ

κρες της ελληνικής γλώσσας δεν είναι παραμύθι-
 στάλθηκε ή ελληνική δημοτική κρατιέται ίσα όλο
 ίσα από την ελληνική του Όμηρου. Τα αείψα πε-
 ρόνετα ποτέ δεν πάψανε να περνάνε από στόμα σε
 στόμα. Και μάλιστα γιαυτό τὰ λόγια άλλαξαν τύπο
 τὸ ἀλλάσμά τους τούτο μαρτυρεῖ πῶς ποτέ δεν πά-
 ψανε νὰ τὰ μεταχειρίζονται. Ἐὰν μπορούσε κανείς νὰ
 πῆ πῶς ἔτσι, καθὼς τελευταῖα τὸ ἔγραφε ἕνας ἑλ-
 ληνος ποιητής (ὁ Ἀργύρης Ἐφταλιώτης στὸ «Νουμά»
 τὸς 4 Γεναρίου τοῦ 1904) οἱ νέοι κρέμουντ' ἀκόμη ἀ-
 πό τὰ χεῖλη τῶν ἀρχαίων, μὲ μιὰ πνοή, μ' ἕνα φι-
 λι πού περνοῦν οἱ γενιές, ἢ μιὰ στὴν ἄλλη.

Μὴ λησμονᾶτε πῶς πρόκειτ' ἐδῶ πέρα γιὰ τὸ
 λόγο τὸν προφορικὸ πού παντοτινὰ ξετιλύγεται, ὄχι
 γιὰ τὴ γραφὴ πού κρατιέται ἀνάλλαξη· εἶναι ὁλοφά-
 νερο πῶς τὸ βιβλίον δὲν ἀποδείχνει τίποτε. Τῆς γλώσ-
 σας τὸ πέρασμα γίνεται χωρὶς νὰ ξέρης νὰ διαβάξης·
 δὲν εἶν' ἀνάγκη. Ὁ ρωμαῖος χωριάτης ὁ πῶς ἀγράμ-
 ματος μπορεῖ νὰ βαστιέται ἀπὸ τὸν Ὀμηρὸ μὲ τὸν
 ἴδιον τίτλον πού ὁ διαβασμένος ἔχει, ὅταν αὐτὸς θελή-
 σῃ νὰ μεταχειριστῇ τὴ μητρικὴν του γλῶσσα, γιὰ νὰ
 τάποκρηθῇ. Μόνον τὸ «περὸν ἔπος» προμηθεύει καὶ
 στοὺς δύο τὴν ἀληθινὴν ἀρχοντιά. Μόνον τὸ «περὸν
 ἔπος», ὁ ζωντανὸς ὁ λόγος δεῖχνει τὴν ἀλήθεια. Ὁ-
 λοι μπορούνε νὰ μάθουνε τὰ ἑλληνικὰ στὰ βιβλία,
 μόνος ὁ Ἕλληνας εἶναι πού τὰ μιλεῖ φυσικὰ, χωρὶς
 νὰ τάχη μάθῃ παρὰ ἀπὸ τὴ μάνα του. Κ' ἔτσι ἡ
 λέξι πού προφέρει σήμερὰ ὁ ἀνθρώπος ὁ πῶς ἀπλὸς εἶ-
 ναι μαρτύριον ἀπρόσδοκον καὶ γιὰ τὴν ἀθανασία τῆς
 γλώσσας αὐτῆς καὶ γιὰ τοῦ ἑλληνισμοῦ τὴν ἐνότητα
 ἀνάμεσα στοὺς μακρόσυρτους αἰῶνες. Καὶ μπορεῖ καν-
 εὶς νὰ πιστέψῃ πῶς βροθῆκαν Ἕλληνες πού θυμώσανε
 γιὰ τὴν ἀποικατάστασιν αὐτῆ τῶν ἐθνικῶν ἀρχαίων
 πού ἔκαμε ἡ ἐπιστήμη, καὶ πού σηκωθῆκαν ἐναντίον καὶ
 τῆς ἀλήθειας ἀκόμη πού κολακεύει τὴ φιλαυτία καὶ
 πού ξεπλαινε ἀπὸ ἕνα ὀλόκληρον λαὸ τὸ στίγμα τοῦ
 χυδαίου; Τί ἀσυλλόγιστη διαμαρτυρήσῃ, Κύριοι!
 Γιὰ μένα ἀνίσως καὶ ρώτᾳτε, τὸ φέρομ' ἄγνα-
 τια στὰ δέφτρα μου τοὺς Ἕλληνες εἶναι πολὺ ἀπλό,
 ἂν καὶ μαζί πολὺ στενόχωρο, κάθε φορὰ πού τοὺς κα-
 τηγορᾷ κάπως πολὺ τραχιὰ, χρέος μου εἶναι νὰ τοὺς
 ὑπερασπιστώ, γιὰτὶ καλὰ τοὺς γνωρίζω, παρουσιάζ-
 ζοντας ὅσα ἀλαφρύνουν τὴν θέσιν τους. Μὰ ποτὲ δὲ
 θὰ τοὺς κρύψω τὴ σκέψιν μου· τὴν πρόδο τὴν ἀποχ-
 τῆς μὲ τὴν ἐλεύθερον συζήτησιν ἢ εἰλικρινείαν εἶναι
 τὸ πρῶτον χρέος πρὸς ἐκείνους πού ἀγαποῦμε. Καὶ τί
 θὰ ὠφελοῦσε κ' ἂν προσπαθοῦσα νὰ ποκρύψω ἀξιοθρή-
 νητες πλάνες; Τὸ εἶπαν ἀρετὰ καὶ τὸ ξανάειπαν

τώρα τελευταία· τὸ γλωσσικὸ ζήτημα ζήτησε ἐπὶ τὴν
 Ἑλλάδα φιλονεικίαις καὶ πάθῃ, καὶ αἷμα χύθηκε.
 Αὐτὸ εἶν' ἀλήθεια. Χρειαζονται λοιπόν, στὴ
 λεπτὴ αὐτὴ περίστασιν, ἀνθρώποι πού νὰ μπορούνε
 νάντικρύσουν τοὺς ἀτυχούς αὐτοὺς ἀγῶνες γαλήνια,
 καὶ πού νὰ μπορούνε νὰ τοὺς ἐξουσιάζουν. Ἡ ἐπι-
 στήμη μόνη μᾶς συνηθίζει μὲ τέτοια γαλήνη, καὶ ἡ
 πεποίθησιν πῶς βρισκόμαστε μέσα στὴν ἱστορικὴ ἀλή-
 θεια. Κι ἀκόμη, βρισκόμαστε μέσα στὴν παράδοσιν
 τῆς Σχολῆς—Τὸ παραδειγμα τοῦ ἀπολιτῆ· D' Anse
 de Villoison δίνει στὴν ἔδρα ταύτη σπουδαιότητα
 καὶ μεγάλη σημασία. Ὅσο κι ἂν τὸ γυρεύμε, ἔτσι
 καλὰ δε θὰ τὸ βρισκαμε· ἡ δημοτικὴ ἑλληνικὴ
 γλῶσσα δὲ θὰ μπορούσε καὶ ἄλλο πρὸς τὴν πῶς καλὸ
 ἀπὸ τὸν Ὀμηρὸ.

Φαίνεται πῶς οἱ καθηγητὰδες, καθὼς διαδέχον-
 ται ἕνας τὸν ἄλλο στὴν ἔδρα ταύτη, μᾶς δίνουν τὴν
 εἰκόνα τὴν ἴδια τοῦ τι κατάρθωσιν ἢ ἐπιστήμη στὴ
 σπουδῇ τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσας. Καὶ βέβαια, ὁ
 D' Anse de Villoison εἶτανε, περισσότερο, ἑλληνιστῆς
 εἰδικὸς καθὼς εἶτανε γιὰ τ' ἀρχαῖα ἑλληνικὰ. Μὲ
 τὸν κ. Hase ἀλλάζουσι τὰ πράγματα. Ἑλληνιστῆς κι
 ὁ Hase· θὰ τὸ δῆτε ἀνοίγοντας τὸ «Θησαυρὸν» τοῦ
 Ἐρρίκου Στέφανου, πλουτισμένον ἀπὸ τὸν ἴδιον, στὴν ἐκ-
 δόσιν τοῦ Didot, μὲ ἀμέτρητα παραδείγματα καὶ λέ-
 ξεις. Μὰ βλέπετε πῶς τοῦ Hase σταθερὴ φροντίδα
 εἶναι τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἑλληνικὰ, ἢ βυζαντινὰ
 γλῶσσα. Ὅμοια δὲν ἀλλάξαμε, ἂν καὶ πῶς ἀργά·
 στὸν τρόπο πού ἀνικροῦσαμε τὴν ἀρχὴ τῆς νέας ἑλ-
 ληνικῆς γλώσσας: Πρῶτα, τὴν ἐξαρτοῦσαν ἀπὸ τὴν
 ἀρχαῖα ἑλληνικὴ, ἀμέσως, χωρὶς νὰ κοιτάζουσι τὸν
 ἀχανὴ καὶ πού ἀπλώνεται ἀναμεταξύ τῆς ρωμαῖ-
 κῆς κυριαρχίας καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀνάστασιν τῆς Ἑλ-
 λάδας, χωρὶς νὰ σταθοῦνε στὴ γλῶσσα τὴν ἑλλη-
 στικὴν καὶ τὴ μεσαιωνικὴν, πού τώρα σὲς ἀνάφερα γι'
 αὐτὴ, καὶ πού μᾶς προμηθεύει ἴσα ἴσα ὅλους τοὺς
 μεσιανούς σταθμούς. Ἐνας ἑλληνιστῆς θὰ γνωρίζῃ κά-
 πως δικαιοματικὰ τὰ νέα ἑλληνικὰ. Ὁ Hase κάνει
 κάτι πῶς πολὺ ἂν καὶ πάντα περιορισμένον στὰ ἐπίση-
 μα βυζαντινὰ ἑλληνικὰ, καθὼς δεῖχνει ἡ ἀκαδη-
 μαϊκὴ του ἐκδόσιν τοῦ Λέοντος Διακόνου (1818)
 μιὰ συνέχισιν ἀπρόσδοκον στὴ βυζαντινὰ τοῦ Λου-
 θρου, στὴ μεγαλόπρεπῃ ἐκείνῃ συλλογῇ, δυσκολομε-
 ταχειρίστη σήμερὰ, ἀνεύρητη καὶ πολὺ ἀκριβή, τῶν
 βυζαντινῶν χρονογράφων.

(Τὸ τέλος στὸ ἄλλο φύλλον)

Μετάφραση Κ.

ΚΑΗΜΟΣ

(Μετάφρασμα ἀπὸ τὰ Σαφφικά)

Ἔδυσ' ἢ Πούλια, κί' ἔδυσες, Φεγγάρι μου
 [λαμπρό,
 Μεσάνυχτα σημαίνει,
 Περνᾷν οἱ ὄρες... κί' ἄχ ἐγὼ
 Μονάχην πλαγιασμένην.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΑΓΟΥΣΑΜΕ

- Πῶς ὁ Θεοτόκος θὰ ζητήσῃ: πάλι θυσίαι ἀπὸ τὸ ἔθνος.
- Πῶς αὐτὴ κί' ἡ Βουλὴ θὰ δώσουν πρῶτον τὸ παράδειγμα.
- Πῶς μ' ἀγανάχτησιν θ' ἀπορρίψουν κάθε βουλευτικὴ ἀ-
 ποζημίωσιν αὐτὸ τὸ χρόνο.
- Πῶς ὁ κόσμος θὰ τὸ δῆ καὶ δὲ θὰ τὸ πιστέψῃ.
- Πῶς ὁ Τσατσα-Βικέλας ἀποφάσισιν ἐστὶ νὰ γράφει τ'
 ὄνομά του στὴν καθαρεύουσα.
- Πῶς θὰ τὸ γράφει Βικέλας κατὰ τὸ Νικόλας-Νικόλαος
- Μῶς κί' ἄλλοι «Ἐταίρος» τοῦ Συλλόγου θὰ γυρίσουν τὰ
 ὀνόματά τους στὴ καθαρεύουσα.
- Πῶς ὁ Αἰγινήτης θὰ κάνει τὴν κλητικὴν του «Αἰγινήτα»
 καὶ ὁ Πασπάτης τὴ δική του «Ὁ Πασπάτας».
- Πῶς ὁ κ. de Caclamari ζητᾷ διπλωματικὴν θέσιν.
- Πῶς ἐπίτηδες τελευταῖα πῆγε στὴ Λόντρα, γιὰ νὰ σπου-
 δάσῃ πρέσβυς.
- Πῶς θὰ διοριστῇ πρῶτα στὸ Περίνο.
- Πῶς τώρα σπουδάζει τ' ἄρθρα τοῦ κ. d' Episcopus. κ.τ.λ.
 πού εἶναι γραμμένα σὲ κλασσικὰ κινέζικα.
- Πῶς ἡ Μακεδονία θὰ κάνει ἄλλον κόσμον τὸν θυσιαστέιν.
- Πῶς ἡ Α. Μ. θὰ θυσιάσει ἐφέτος τοὺς ρεματισμούς του.
- Πῶς ὁ Θεοτόκος θ' ἀρχίζει τὴ δουλιὰ του πρὶν τίς πέντε
 (πρὶν τὸ φαῖθ-ὄκλος) καὶ θὰ τὴν τελιώνει ἔπειτα ἀ-
 πὸ τίς ἑξ.
- Πῶς κάθε βουλευτῆς θὰ θυσιάσει ἐφέτος τὸ μιστὸ του.
- Πῶς τὸ παράδειγμα θὰ τὸ δώσῃ ὁ Καραπάνος, ὁ Σκου-
 ζῆς, ὁ Ντεληγιώργης κ' ἕνα δὺς ἄλλοι ἑκατομμυρι-
 οῦχοι.
- Πῶς οἱ στρατιωτικοὶ τῆς Βουλῆς θὰ πᾶνε στὰ τάγματα
 τους νὰ γυμναστοῦν.
- Πῶς τὸ παράδειγμα θὰ τὸ δώσουν οἱ καλλιμαρῆδες Σμο-
 λένσκης καὶ Λιμπρίτης.
- Πῶς θὰ γίνουσι μεγάλες συνεισφορές.
- Πῶς ἄμεσως θὰ γίνῃ πατριωτικὴ ἐπιτροπὴ νὰ τίς συ-
 νάει.
- Πῶς τὰ πρόνοια τοῦ γραμματεῖα τῆς ἐπιτροπῆς θὰ τ' ἀ-
 ναλίθῃ χέρισμα ὁ Δροσίνης.
- Πῶς ὁ Καλαζῆς θὰ μᾶς κάνει τὴ θυσία νὰ σιωπᾷ.
- Πῶς κάθε φοιτητῆς θὰ θυσιάσει τὸ τάβλι καὶ θὰ πάρει
 τὸ τουφέκι, ὅπως ἡ νεολαία τῆς Βουργαριᾶς.
- Πῶς ὅλοι αὐτοὶ προτιμοῦν νὰ μᾶς δοῦν δλους μας ἀψηλά
 κρεμασμένους παρὰ νὰ χαλάσουν τὸ κέφι τους.
- Πῶς τοῦ κάκου νὰ λέμε περισσότερα, γιὰτὶ δὲν ὠφελεῖ.

Γλωσσίσσα.

πατέρα του, κί' ἀπὸ τότε μόνον ὅταν στενοχωρηθῇ πο-
 λὺ τὸν ξαναπιάνει. Αὐτὴς τίς μέρες πολὺ στενοχω-
 ρήθηκε, γιὰτὶ δὲν τοῦ στείλανε παράδες, νὰ κἀν τὸ
 χρέος του, εἶδε ἀξάφην καὶ τὴν ἄνοικον νὰ τοῦ ζη-
 τῆσῃ τὸ νοῦν καὶ πνίγηκε! Ἡ φιλοτιμία βλέπεις...
 —Μπα! — εἶπε ἡ γερωντισία — γι' αὐτὸ, παιδάτσι
 μου, πῆγες νὰ χάσῃς τὴ ζωὴ σου; καλὴ δὲν ἐρχόσα-
 νε νὰ μὲ πῆς, ὅταν μάννα σου; κερὰ Λενιώ μου πε-
 ριμένον παρὰδεις καὶ θὰ σοῦ πλερώσω μαζεμμένα τὰ
 νοίκια; θὰ σοῦλεγα γὼ τίποτε; ἀνθρώποι ἤμαστε!
 σήμερὰ δὲν ἔχεις, θάχης αὔριον... θαρρεῖς δὲν καταλά-
 βα τί φιλότιμος ἀνθρώπος εἶσαι; ἔπειτα νὰ δᾷ νᾶ-
 χω φόβον κί' ἀπὸ ἱερωμένον ἀνθρώπον!

Ἡ καψο-Λενιώ μ' αὐτὴς τίς ἰδέες κοιμῶταν ἡ-
 συχη! Πέρασε ὁ τέταρτος μῆνας, κόντευε νὰ περάσῃ
 καὶ ὁ πέμπτος, καὶ τὰ λεφτὰ ὅλο τὰ περίμενε κί' ὁ-
 λο χάνανε τὸ δρόμον νάρθουσι! Δὲν κοτούσε καὶ νὰ τὰ
 ζητήσῃ... γιὰτὶ ὁ Ἡλίας, σκουντούφλης, ἀμίλητος
 κάθε πρωτομηνιά κλεινότανε στὴν κάμαρά του.
 Βλέπεις πάντα φόβος ἦτανε νὰ τὸν πιάσῃ τὸ ντέρτι
 του! Τέλος ἦρθε καὶ ὁ ἔχτος μῆνας χωρὶς μηνιαῖον
 καὶ τὸ κακὸ εἶχε πιά φθάσει στὸν κόμπο του. Δὲν
 μπορούσε πιά νὰ περιμένῃ. Αὐτὴ τὴ φορὰ δὲν εἶχε
 χάσει τὸ κέφι τοῦ ὁ Ἡλίας, δὲν ἐκλείσθη σκουν-
 τοῦφλης στὴν κάμαρά του, δὲν εἶδεν πῶς ἦταν

φόβος νὰ τὸν πιάσῃ τὸ ἀμίλητο. Ἡ κερὰ Λενιώ πῆ-
 ρε κουράχον ἀπὸ τὰ εὐχάριστα αὐτὰ σημάδια κί'
 ἔκανε τὴν ἀπόφασιν νὰ τοῦ ζητήσῃ τὰ μηνιαῖα·
 ἀνοιξε δειλὰ δειλὰ τὴν μισόκλειστην πόρταν του καὶ
 τὸν καλημέρισε χαμογελασμένῃ:

—Δόξα τῷ Θεῷ παιδί μου, τοῦ εἶπε, καλὰ εἶσαι
 τώρα, ὅλα, με τὴ βοήθειάν τοῦ Θεοῦ, σοῦ πέρασαν...
 ἔτσι, πού νάχης τὴν εὐχὴν μου, νὰ ξεμπερδέψωμε
 ἄγενο τὸ λογαριασμό, γιὰτὶ κί' ἐγὼ ἡ μαύρη ἔχω ἀ-
 νάγκης, μὴν ἐρωτῆς τὰ χαλῖα μου!

Ὁ πάτερ Ἡλίας, ξεσκουφωτός, κρατοῦσε στόνα
 χέρι τὴν ἀκρὴ τῆς κοστίδας του κί' ἐπαίξε, ὅπως ἡ
 γάτα μὲ τὴν οὐρά τῆς, στρίβοντας μετ' ἄλλο χαμο-
 γελασμένος τὸ μουστᾶκι του. Ἦτανε Δεκαπενταύ-
 γουστο. Εἶχε πετάξει ἀπὸ τὴ ζέστη τ' ἀντερῖα του
 καὶ μόνον μιὰ πουκαμῖσα νυχτικὴν σκέπαζε τὸ μακρο-
 λέλακον σκαρὶ του. Στὸ λαϊμὸ ἀνοίγότανε ξεκούμπωτη ἡ
 πουκαμῖσα καὶ ἐξαδιάντροπα ξεπετιώτανε τὸ τρίχωμό
 στήθός του, μουσκεμένο ἀπ' τὸν ἰδρώτα. Οἱ ποδάρες
 του ζυπόλυτες δεῖχνανε φανερά... πῶς θὰ πέρασε
 καιρὸς πού δὲν πλυθῆκεν στὸ ποτάμι τοῦ χωριοῦτου!

—Ἔτσι, πού λές, παιδάτσι μου, νὰ γλυτώνουμι
 πιά τώρα καὶ πάλι... ἐδῶ εἶμαστε.

Ὁ πάτερ Ἡλίας δὲν ἀποκρίθη· κάρφωσε ἀπά-

νω τῆς τὰ γλαρὰ του μάτια, θελοντάς, θαρρεῖς, μὲ
 τὴ ματιὰ του νὰ τὴ μαγέψῃ, κί' ἕνας βαρὺς ἀνα-
 στεναγμὸς ἔξιστασε μὲς' ἀπὸ τὰ φυλλοκάρδια του—
 ἀνάχ!

Ἡ κερὰ Λενιώ τὸν κύταξε ἀνήσυχον· σφίχτηκ' ἡ
 καρδιά τῆς, μὴν τὸν πιάσῃ τὸ ἀμίλητο, καὶ ξεροκα-
 τᾶτινε ὅταν τὸν ψάλλῃ πού ἔχασε τὸν ἦχόν του...

—Δὲν εἶνε πολλὰ, νὰ σὲ χάρῳ—ψιθυρίζει, σι-
 μόνοντας γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ τὴν πόρταν—δὲν
 εἶνε πολλὰ, ἂν δὲν τάχης ὅλα, δὸς μου τὰ μισὰ
 τοῦλάχιστον καὶ τάλλα...

Δὲν πρόφθασε νὰ τελειώσῃ τὸ λόγο τῆς· πετάχ-
 θηκε ὁ Λιάς μπροστὰ σ' τὴν πόρταν καὶ μὲ πολὺ
 λαχτάρα τῆς φώναξε, ἀνοίγοντας τὰ χέρια του, ὅταν
 νᾶθελε νὰ τὴ σφιχταγκαλιόσῃ:

—Ἀνάχ! Κερὰ Λενιώ μου χρυσὴ, κερὰ Λενιώ
 μου ἀσίκησα, μ' ὅλα σου τὰ οὐδόντα! Γιὰ τ' ἀση-
 μένια σου μαλλιά τὸ νοῦ μου τόνε χάνω!

—Μπα! Χιστὸς τὸς Παναγιᾶ! Μπρὲ παιχινίδια
 θὲς μ' ἐμένανε, γρηὰ γυναῖκα; ντροπὴ σου!

—Κερὰ Λενιώ μου μάθε το! μ' ἀρέσουν ὅλες
 οἱ γρηῆς, μὰ χάνομαι γιὰ σένα!

—Μπα, κακὸ νὰ σοῦθῃ, τρισκατάρατε! Κρίμα
 τὴν ὑπόληψιν πού σοῦχα...

—Χάρῳ τὸ γὼ τὸ στόματάκι σου, πῶς 'νε... ὅταν
 ξεράμμενον τριάνταφύλλον! Χάρῳ τὰ μάτακιὰ σου,

ΤΟ ΑΠΟΚΡΥΦΟ ΔΡΑΜΑ ΤΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ (*)

«Κάποιος κρατεί μια Λοιδωρία,
τέφορισμένο δένδρο»
Α. ΒΑΛΛΑΩΡΙΤΗΣ

Ο ΦΟΙΝΙΚΑΣ

Του βασιλείου των φυτών στερνή κληρονομία
σείς άνθρωπὴ ἐκδήλωσι τῆς Παντοδυναμίας,
σείς ποῦ ἀθά ελάδατε ἀπ' τῆ ζωῆ στοιχεῖα
καὶ δόλο νὰ μὴ κρύβετε καὶ ποθο ἀμαρτίας,
τὴν τίμια παρὰδοσι κρατήσατε καὶ τώρα
καὶ νὰ μὴ δώσατε ποτὲ σταυροῦ, θανάτου δῶρα.
Ἰδέτε μᾶς ἀρνῆθηκα καὶ φεύγουν τρομασμένα
τὰ γένη ὅλα τῶν πουλιῶν, κὶ ἀν ἀληθέτη ἢ φήμη,
ὡ τότε τὸ χειρότερο δὲν μᾶς πλησιάζει ἀγρίμῃ!
Ποῖος ποταμὸς θὰ κυλισθῆ ὁ δένδρα ἀφορισμένα;
ποῖος ὀδοιπλὸρος σὲ σκιὰ θὰ στέρξῃ νὰ καθίσῃ,
καὶ μὲ καρπούς τὴν πεινὰ του, θὰ βουληθῆ νὰ σβίση;
Ἐμάθατε τὴ θλιθερὴ μεγάλη ἱστορία.
Πῶς νὰ τὸ εἰπῶ; Γνωρίζετε πῶς θὰ γενῆ ἢ θυδιά
Ἐκείνου, ποῦ ἦτο...

Η ΔΡΥΣ

Μοναχογιὸς ξανθὸς καὶ βασιλόπουλο,
τῶν οὐρανῶν τὸ αἰῶνιο καμάρι,
ἐξοῦσε ὡσάν νάρκισσος ἀμάραντος,
ὡσάν ἀνθισμένο τρυφερὸ βλαστάρι.
Κὶ ὁμῶς καλὸς, ἐδῶ γιὰ τὴν ἀγάπη μας
σῶμα θνητὸ ἠθέλησε νὰ πάρῃ,
νὰ μαρᾶθῆ ἔς τὴ γῆ ὡσάν φύλλο κίτρινο,
νὰ πέσῃ χάρω ἀναίσθητο κουφάρι..

Η ΣΜΥΡΝΑ

Θυμοῦμαι μιὰν ἡμέρα
γιὰ δῶρο μ' εἶχαν πάγει
ἀπ' τὴν Περσία πέρα
ἔς τὴ γέννα του οἱ μάγοι.
Συμβολίζα ὅ,τι ἐκλήθη
νὰ κλίθῃ ἐμπρὸς ἔς τὸν χρόνον
θνητὸς πῶς ἐγεννήθη
μὲ πάθη καὶ μὲ πονο.

Η ΔΡΥΣ

Ἡ γῆ μας ὡσάν ἐγνώρισε ἀπ' τὰ λογία του
τῶν οὐρανῶν τὸ αἰῶνιο καμάρι,
ζηλοτυπὴ καλεῖ νὰ τὸν σταυρώσουμε
ἐσχώνοντας τὴ μεγάλην του τὴ χάρι

Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ

Ἄ οὐ κόσμος δὲν ἐνοησε πῶς μὲν του ἢ κακία

(*) Κομμάτι ἀπὸ μεγάλο ἀνέκδοτο ποίημα.

θὰ μείνῃ... μέσ' στὸ μνήμα του δὲν μπαίνει ἢ ἀθα-
[νασία.

Ο ΦΟΙΝΙΚΑΣ

Λοιπὸν γι' αὐτὸ ὅς κάλεσα, μήπως κανένα λείπῃ:
ΤΑ ΔΕΝΔΡΑ
Ἄ οὐ μᾶς ἔφερον ἐδῶ
ἢ ἴδια λύπη.

Ο ΦΟΙΝΙΚΑΣ

Ποῦναι ἢ Συκὴ νὰ τὴν ἰδῶ;
Ἡ ΝΑΡΔΟΣ
Τὴν ξήρανε ὁ Κύριός μας!
Χωρὶς καρπὸ, καλὸν δεσμὸ
τὴν εἴρηκε, ὡσάν τοὺς ἀνθρώπους
ποῦ ζοῦν χωρὶς προορισμὸ.

Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ

Μικρὸ σημάδι θεϊκῆς μεγάλης τιμωρίας!

Ο ΦΟΙΝΙΚΑΣ

Ποῦναι ἢ Ἰτιά; μὴ κρύφθηκε μὲ πόθο ἀμαρτίας;
Ἡ ΝΑΡΔΟΣ

Κεῖ ἔς τὸ ποτάμι ὡσάν περνοῦσε,
ἀπὸ τὴν λύπη τὴν πολλὴ
κρεμοῦν τὰ κλώνια τῆς ὡσάν δάκρυα
μέσ' στὸ νερὸ ποῦ τὴν φιλεῖ.

Ο ΦΟΙΝΙΚΑΣ

Βλέπω πῶς ἀπ' τὸ κράτος μου κανένα σὰς δὲν λείπει.

ΤΑ ΔΕΝΔΡΑ

Ἄ οὐ μᾶς ἔφερε γοργὰ
ἢ ἴδια λύπη.

Ο ΦΟΙΝΙΚΑΣ

Τίτε ἀκούστε τὴν πικρὴ ἰδέα ποῦ μὲ δέρνει
καὶ μέσ' ἔς τὸ πνεῦμα μου γυρνᾷ ὡσάν μύθη πετα-
[λούδα.

ἐδῶ μαζί μας κρύβεται κ' ἐκεῖνο ὅπου φέρνει
τὴν προδοσία!

Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ

Κὶ ὁ Χριστὸς μαζί ἔχε τὸν Ἰούδα.

Η ΝΑΡΔΟΣ

Πωπὸ! τί μαύρη ἀπιστία,
τί γενεὰ κακῆ, φρικτῆ!
ὅλη πῶς τρέμω ὡσάν καλάμι
ποῦ χαιτῆ ἢ κολασί ἀνοικτῆ!

Ο ΚΕΛΡΟΣ

Ταξιδιάρικα ἀγέρωχα πλιτῆ
τὰ κλαδιὰ μου τ' ἀνίκανα κάνουν..
προτιμῶ ἔς τὴ φωτιά νὰ πεθάνουν,
μὰ σταυροῦ νὰ μὴ γίνουν αἰτία.

Η ΕΛΑΤΗ

Στῆς κορφῆς μου ὡς κρεμάσουν στολίδια,
ἢ χαρὰ Χριστουγέννων νὰ γίνω..
μὰ ἐκεῖ τὰ κλαδιὰ μου δὲν δίνω
τὴ χαρὰ γιὰ νὴ πνίξουν ὡσάν ψίδια

Η ΜΥΡΙΚΗ

Ἄχαριστία, ὡσάν ἦσο μελανὸ σημάδι
τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων μαῦρο θὰ εἶχεσ κάνει..
ἔς τῆς ἐρημίας τοῦ Σινὰ λαὸ ἕναν πλάνη

νὰ τρέφω μὲ τὸ μάννα μου πρῶτ καὶ βράδυ
μὰ διτάξε ὁ καλὸς θεὸς γιὰ νὰ τὸν ὠσῃ,
κὶ αὐτὸς τὸν γυρὸ του θέλει τώρα νὰ σταυρώσῃ!

Ο ΛΙΒΑΝΟΣ

Εἶν' ὁ υἱὸς Θεοῦ Θεός, θ' ἀναστῆθῃ:
Λιβανωτὸς καὶ θυμὸς μονο τοῦ ἀξίζει

Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

Λιγὰκι ἐδῶ ἔς τὴ γῆ νεκρὸς θὰ κοιμηθῆ.
τὴν δοξα του νὰ δεῖξω ἐμένα προορίζει.

Η ΠΑΣΧΑΛΙΑ

Τρελλῆ θ' ἀνθίσω
καὶ θὰ σκορπίσω
μῦρο ἔς τὴ γῆ..
Τὸ Πάσχα ὅπου
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
Θεὸς ἀπὸ τὸ μνήμα του θὰ βγῆ.

Ο ΦΟΙΝΙΚΑΣ

Τὰχα ποῖο εἶναι, θὰ τὸ βρῶ;
ΤΑ ΔΕΝΔΡΑ Ἄ οὐ μᾶς ἔφερον ἐδῶ

ἢ τιμὴ! Ποῖο εἶναι;

Η ΚΟΥΦΟΕΥΛΙΑ

Καὶ ἢ ὀργή! ὀργὴ μου γίνε
ἢ τιμωρία του ἢ πρῶτη,
τὸν μαῦρο Ἰούδα τὸν προδότη
νὰ τὸν κρεμάσῃς ἔς τὰ κλαδιὰ μου!

Η ΝΑΡΔΟΣ

Τί ἀκούω; Φθάνουν, συμφορὰ μου!

Ε'.

Σήμερα μαῦρος οὐρανός! Φανῆκαν δάδων φῶτα,
ἀγριεσ σκιεῖς, λαμπρὴ χαλκοῦ πνιγμένα ἔς ὀπλων ὄλοο.
—Νὰ ἢ σκιεῖς ποῦ ἢ κολασί θὰ κρύβῃ δίχως ἄλλο—
Καὶ γιὰ τὰ δένδρα ἔφεραν τὰ βήματα τους πρῶτα.
Βουδὰ αὐτὰ ἀπὸ καρῶμα φόβου ψυχροῦ ἀπομύνονον,
τὴ μυρωδιὰ τους χανουνε,δὲ κλαίνε καὶ δὲν στένουν,
ἢ Ναρδος δὲν μοσχοβολᾷ, δὲν ἔχει ὁ Φοῖνιξ χρῶμα.
Κὶ ὡσάν οἱ μαῦρο ἀμαρτωλοὶ ἐρθεσαν κοντὰ τους,
καὶ θέλουσε τὸ ξύλο τους κὶ ἀγγίζουσαν τὰ κλαδιὰ τους
ρίχνουσαν τὰ φύλλα κίτρινα καὶ τοὺς καρπούς των
[στρώμα

ξεραίνονταν καὶ πέφτουσαν κουφάρια τὰ κλαδιὰ τους.
Μὰ τὸ Καλαμὶ εὐρηκαν ὀρθὰ καὶ τὸ ἀρπάζουσαν
σκῆπτρο γιὰ περιγέλασμα, γιὰ κἀνθινο στεφάνι
ἐκεῖ μὰ Ἄγρι ζιζιφία ἔς τὸ πλατῆ του ποῦ ἔβανη,
Καὶ τὴν προδότερα Λοιδωριὰ γιὰ τὸν σταυρὸ ἐτοι-
μαζουσαν
Καὶ ἔς τοῦ Χριστοῦ ποῦχαν μαζί τὴ φορτωσαν τὸν
[ῶμο
καὶ μ' ἀγωνία τὸν σέρνουσε ἔς τοῦ Γολγοθᾶ τὸν δρομο.
ΚΩΣΤΑΣ Σ. Γ.

Τέλη τοῦ Μαρτίου θὰ ἐκδοθῆ Κ. Α. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

«ΤΟ ΚΡΑΣΙ»

Βιβλίον ποῦ γράφει γιὰ τὴν τέχνη τῆς κατασκευῆς τοῦ
κρασιοῦ καὶ θὰ πουλιεῖται δραχ. 4.
Ἄλλ' ὅσοι στείλουν τὸν μῆνα αὐτὸν, τρεῖς δραχμῆς
(κὶ ἀπ' τὸ ἐξωτερικὸ φρ. 3).
Στὴν κύριον Κ. Ἐλευθεροδάκη, Διεθνὲς καὶ Γαλλικὸ
βιβλιοπωλεῖον (Πλατεῖα Συντάγματος).
Ἡ στὸν κύριον Ι. Κολλάρο, βιβλιοπωλεῖον Ἐστίας ὁδὸς
Σταδίου.
Θὰ λάβουν τὸ βιβλίον στὴν τιμὴ αὐτὴ καὶ χωρὶς νὰ πλη-
ρώσουν ταχυδρομικὰ.

ποῦ μὲ σπάζουνε..
—Παλιάνθρωπε! ἀλήθεια κὶ ἀπ' ἀλήθεια!
Μπρὲ θὰ μοῦ πληρώσῃς τὰ νοίκια ἢ ὄχι;
Τὸ λίγο αἷμα τῆς κερῆς Λενιώσ μαζεύτηκε στὸ
κεφάλι τῆς νὰ τὴν πνίξῃ, θόλωσαν τὰ μάτια τῆς
καὶ μιὰ τρεμούλα κλονίζε τὸ μυτερὸ τῆς τὸ σαγόνι.
—Κερὰ Λενιώ μου, εἴκοσι χρόνια εἶσαι χήρα, εἴ-
κοσι χρόνῶ φιλιὰ στερήθηκες..
—Κακὴ ψυχρὴ σου μέρα! ἀνοιξε τὴν πόρτα νὰ
φύγω! ἔλα γλήγωρα! πανάθε..
Πάνω στὸ μιὰ ἕνα μάτις κόλλησε στὸ στόμα τῆς.
Πρὶν προφτάσῃ νὰ σαλέψῃ, τὰ γέρικα κόκκαλα τῆς
βρεθῆκανε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Ἡλία φυλακισμένα ἔρ-
ριξε πίσω τὸ κεφάλι τῆς καὶ λύθηκε τὸ ἄσπρο τῆς
φακιόλι, ἀφήνοντας τὶς ἀνάριες τριχοῦλες τῆς νὰ πέσου-
νε ὡσάν πέπλο στὸ ζαρωμένο πρόσωπο. Γούρλωσαν τὰ
μάτια τῆς, βγήκαν, θάρεις ἀπ' τὶς φωνῆς τους τρο-
μαγμένα, κὶ κρεμασθῆκανε τὰ σουφρωμένα χεῖλια, δει-
χνοντας ἕνα δύο στραβὰ καὶ μακρουλὰ δόντια π' ἀ-
κόμα τῆς μένανε..
—Προφτάστε Χριστιανοί! προφτάσ..
—Ἐξήντα δραχμῆς σοῦ χρωστῶ, κερὰ Λενιώ,
ἐξήντα φιλιὰ θὰ πάρῃς, ἔτσι, μὰ τὴ χάρι τοῦ Ἐ-
ρωντα!
Καὶ κάθε καινούριο φιλι πῶς λαχταριστὸ ἀπὸ τᾶλ-
λο κολλοῦσε στὰ μάγουλα, στὴ μύτη, στὰ μάτια,

στὸ κούτελο, στὸ σβέρκο, ὅπου λάχαινε, μὲ τῆς ἀσ-
τραπῆς τῆς γρηγοράδα... Τώρα οἱ ἄσπρες τριχοῦλες
χυθῆκανε γύρω, ὡσάν πόλκα, σχηματίσανε ἀφέλειες,
ἀρχίσαν στὰ τραβήγματα ποῦ καὶ ποῦ καὶ νὰ μαδᾶνε!
Ἐσχιόθηκε ἡ τραχηλιὰ τῆς, ξεγυμνώθηκε ὁ λαιμὸς
καὶ κοσσοφάνηκαν τὰ στηθία, ὡσάν ζαρωμένες..
πεπονόφλουδες! Τὸνα κατσαρὶ τῆς πετάχθηκε μακρηὰ,
ἀφίνοντας μισοβγαλμένη καὶ τὴ κάλτσα. Ὁλόρθιος
ὁ Ἡλίας σήκωσε ψηλὰ τὴ γρηὰ, ὡσάν μαρὸ, καὶ τῆς
φιλοῦσε τὸ κουτροῦφι!
—Κοντεύουμε νὰ ξεφλώσωμε, κοντεύουμε, τσικνί-
δα μου δροσερῆ, ποῦ στὴν καρδιὰ μ' ἀγκυλώσες!
Μὰ ἡ δόλια ἡ γρηὰ δὲν κραίνει πιὰ, δὲν σα-
λεύει, σωριάσθηκε ὡσάν σκέλεθρο στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ
χάρου τῆς Ἡλία. Αὐτὸς κοντοσταθῆκε, κύτταξε τὰ
μάτια τῆς τὰ νεκρωμένα, κύτταξε τὸ στόμα, ποῦ
ὡσάν παραλυτὸ ἔχασκε, καὶ τὰ χρειάστηκε. Ἄφησε
ἀμέτως κάτω τὴ γρηὰ καὶ μὲ τρομάρα τὴν κουνού-
σε καὶ τῆς φώναζε:
—Κερὰ Λενιώ, ἔ κερὰ Λενιώ! Βρὲ φοβήθηκες
κουτῆ, τὰ χωράτὰ μου; κακό, θάρρες, πῶς θὰ
σοῦ κᾶνα; κερὰ Λενιώ μου! ἔξῃνα νὰ σοῦ δώσω τὰ
μηνιάτικα... Μπα! δὲν κουνιέται, δὲν κρένει, μπᾶς
καὶ πέθανε.
Ἡ σκέψη αὐτὴ σ' ἀλήθεια τὸν ἐτρέλλανε. Δὲν
εἶχε ποτὲ περάσει ἀπὸ τὸ μυαλό του πῶς μιὰ γρηὰ

μπορεῖ νὰ κακαρώσῃ μὲ τὰ φιλήματα, ὡσάν νὰ τῆς
δῶσανε φαρμάκι! Πετᾶχθηκε στὴν αὐλὴ τρομαγμέ-
νος καὶ ἀρχισε νὰ φωνάζῃ ὅσο μποροῦσε δυνατότερα:
—Γεωργάκη! κύρ Ἀποστόλη, κερὰ Νικόλενα!
τρέξετε, γιὰ τὸ Θεὸ, κὶ ἡ κερὰ Λενιώ λιγοθύμισε
στὴν κάμαρά μου... Βοήθεια!
Ἄ οὐλο μαζευτήκαμε ἀμέσως στὴν κάμαρα τοῦ
Ἡλία, ποῦχε γίνε τοῦ σπιτιοῦ μας τὸ θέατρο. Ἡ
δόλια ἡ γρηὰ, μέσ' στὶς ἄλλες τίς μπομπές τῆς,
εἶχε γίνε λούτσα, σωστὴ βρεμμένη κότα, γιὰ τὴν
τρομάρα τοῦ ὁ Λιάς ὀλόκληρο σταμνὶ νερὸ τῆς ἔχυ-
σε γιὰ νὰ ξελιγοθυμισῇ!
—Γρήγωρα λικουρανοῦδενο!—φώναζε ἡ κερὰ Νι-
κολάκενα.
—Καμμένο φτερο στὴ μύτη τῆς καὶ γαργαλατέ
τῆς τὴν πατούσα—διατάζει σοβαρὰ ὁ κύρ Ἀπό-
στολος.
—Πῶς τῆς ἦρθε, βρὲ παιδί, τῆς κακομοίρας;
—Ἐῆρω κὶ ἐγὼ ὁ ἀμῆρος! ἦρθε νὰ μοῦ ζητήσῃ
τὰ νοίκια καὶ κεῖ ποῦ κουβεντιάσαμε, κἀτι μᾶλιστὰ
τῆς χωράτευα, κιτρίνησε, τὴν ἔπιασε μιὰ τρεμούλα,
καὶ σωριάσθηκε λιγοθυμισμένη κατὰ χάμα... Ἄ! νὰ!
δόξα τῷ Θεῷ! ἀνοιγὲ τὰ μάτια τῆς, θὰ τῆς περά-
σῃ, δὲν εἶνε τίποτα!
Ἄλήθεια ἡ κερὰ Λενιώ ἀναστέναζε βαθεῖα, ὡσάν

Ο „ΝΟΥΜΑΣ“ ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ :

Για την Ελλάδα αρ. 10.—Για το Ξεω-
τερικό φρ. χρ. 10

10 λεπτά το κάθε φύλλο λεπτά 10

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ : Στα κισκία της Πλατείας
Συντάγματος, 'Ομονοίας, 'Υπουργείου Οί-
κονομικών, Σταθμού Τροχιοδρόμου ('Ο-
φθαλματρείο) Σταθμού ύπογειου Σιδηρο-
δρόμου ('Ομόνοια) στο καπνοπωλείο Σαρρή
(Πλατεία Στουρνάρα, 'Εξάρχεια) και στο
βιβλιοπωλείο «'Εστίας» Γ. Κολάρου.

'Η συνδρομή του πληρώνεται μπροστά
κ' είναι για ένα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΚΑΘΕ ΡΩΜΙΟΣ

κάθε άνθρωπος που έχει μάτια για να βλέπη
τά χάγια μας κ' έχει πόθο ιερὸ στή ψυχὴ του
να ἰδῆ μιὰ μέρα τὴν 'Ανάστασιν τοῦ 'Εθνους
μας, τέτοια προσευχὴ πρέπει νὰ κάνῃ σήμερα,
στὴ μεγάλη γιορτῆ τῆς χριστιανοσύνης :

— Χριστέ μου, Σὺ ποὺ τυραννήθηκες τό-
σο, ὅπως τυραννιούνται ὅλ' οἱ μεγάλόψυχοι
ποὺ ἀφιερώνουν τὴ σκέψιν καὶ τὴ ζωὴ τους στὸ
γενικὸ καλὸ — Σὺ ποὺ ἐχλευάστηκες ἀπὸ τὸν
ἀμυαλὸ καὶ φανατισμένον συρφετό, ὅπως χλευά-
ζονται ὅλοι ποὺ ζητοῦνε νὰ τὸν σώσουν—Σὺ
ποὺ ποτίστηκες ξεῖδι καὶ χολῆ, ὅπως ποτίζου-
νται ὅλοι ποὺ χορταίνονται μὲ τὸ μάννα τῆς με-
γάλης ψυχῆς τους τὸν λαίμαργον ὄχλον—καὶ Σὺ
ποὺ ἀναστήθηκες γιὰ νὰ ποδίσῃς πὼς ἀθάνατη
εἶναι ἡ 'Ἰδέα,

Βόηθα νὰ ἰδοῦμε καὶ μεῖς αὐτὴ τὴν 'Ανά-

νάχη μεγάλο βάρος στὴν καρδίᾳ τῆς, τέντωσε τὰ χέ-
ρια τῆς καὶ ἀνοιξε στὸ τέλος τὰ μάτια, κυτᾶζοντας
γύρω τῆς σαστισμένα. Τῆς δῶκανε νὰ πιῆ λίγο νερὸ
μ' αἰθέρα καὶ τὴν τριψάνε στὰ χέρια, στὴν καρδίᾳ,
στὸ κούτελο μὲ ροδόξυδο. 'Ο 'Ηλίας, τότε δὲν ἔχασε
τὸν καιρὸ του ν' ὑψήθη βιαστικῶς, ὅσο νὰ πῆς κρεμ-
μύδι, καὶ μάζεψε τὰ βιβλία του κ' ὅ,τι ἄλλο εἶχε
καλλίτερο σὲ μιὰ βαλίτσα. Δὲν τᾶθλεπε πολὺ καθρὰ
τὰ πράγματα κ' ἤθελε νὰ εἶνε ἔτοιμος γιὰ κάθε ἐν-
δεχόμενον.

—Τὶ καμαρώνουμε τώρα; βοηθάτε νὰ τὴν πάμε
σιγὰ σιγὰ στὸ κρεββάτι τῆς, νὰ ἡσυχάσῃ—εἶπε ὁ
κύρ 'Απόστολος, ποὺ ἔκανε πάντα τὸν ἀρχηγὸ σ' αὐ-
τὴς τὴς περιστάσεις.

—'Οχι, ὄχι! εἶπε σιγανὰ ἡ γρηῃ, ποὺ ἦρθε πιὰ
κατάκλι κατὸν ἑαυτὸ τῆς. —Δὲν φεύγω ἀπὸ 'δῶ ἂν
δὲν μοῦ ἀδλιάσῃ τὴν κάμαρα αὐτὸς ὁ ἀντίχριστος, τὸ
θερίο τὸ ἀνήμερο!

—Τὶ τῆς ἔκανες, μωρέ, τῆς γρηῃς, χαντακω-
μένε;

—'Εγὼ, ἐγὼ; μάρτυρας ὁ Θεός...

—Φτοῦ νὰ χαθῆς, μακαρὰ, ποὺ τολμᾷς καὶ πι-
άνεις τ' ἅγιο τ' ὄνομά του! φώναξε ἡ κερὰ Λενιώ
μὲ θυμὸ, δίνοντας πέντε φάσκελα στὴ μούρη τοῦ 'Η-
λία.

σταση καὶ νὰ χαροῦμε τὴ ζωὴ τῶν ζωντανῶν
ἀνθρώπων.

Χρόνια καὶ χρόνια σκεπάζει τὸ μνημεῖο μας
ἡ βαρεῖα πέτρα ποὺ τὴν ἐκύλισαν ἀπάνω του οἱ
Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τοῦ σχολαστικι-
σμοῦ, ποὺ θέλουν νὰ μιλάνε σὲ ψόφιους ἀν-
θρώπους καὶ τρέμουν τοὺς ζωντανούς, γιὰτὶ δὲ
μποροῦν νὰ τοὺς ξεγελάσουν καὶ νὰ τοὺς πα-
ρασύρουν μὲ τὴς ἀδειανὲς ἀπὸ νόημα κουδέντες
τους.

Μούδιωσε τὰ χέρια τῶν δασκάλων ποὺ νὰ
μὴ μποροῦν νὰ γράφουν πᾶσα μέρα τὴ καταδί-
κην μας καὶ παράλυσε τὴ γλῶσσα τῶν βουλευ-
τῶν μας ποὺ νὰ μὴ μποροῦν νὰ μᾶς παίρνουν
ταῦτιά μας μὲ τὴς ἀνοησίες τους.

Βγάλε μας ἀπὸ τὸν μεγάλο λάκκο τῆς
Ψευτιάς ποὺ βρισκόμαστε σήμερα καὶ φέρε μας
στὸν Παράδεισο τῆς 'Αλήθειας. Μὲ τὸ Φραγγέ-
λιο στὸ χέρι διώξε τοὺς βρωμεροὺς καπηλούς
ποὺ μετέβαλαν τὸν οἶκον τῆς 'Ἰδέας σὲ οἶκο
'Εμπορίου. Ξέσκισε τὰ ράσα ἀνάξιων κληρικῶν,
μάτωσε τὴ ράχην ἀσυνείδητων πολιτικῶν, ξερ-
ρίξωσε τὴ γλῶσσα λαοπλάνων ρητόρων, βγά-
λε τὸ λαρὺγγι ἐθνοχτόνων δασκάλων καὶ καθά-
ρισε τὴ μικρὴ αὐτὴ γωνιά τῆς γῆς,—ποὺ τὴ
βαραινεῖ, θαρρεῖς, κάποια μεγάλη θεικὴ κατάρ-
α—ἀπὸ ὅλα τὰ ζιζάνια τῶν ἀγρῶν καὶ ἀπὸ ὅλα τ'
ἀγκάθια πρὸ πνίγουν κάθε σπόρο ἀλήθειας ποὺ
ριχτῆ στουὺς κόλπους τῆς καὶ δὲν τὸν ἀφίνουν
νὰ γονιμοποιηθῇ καὶ νὰ βλαστήσῃ.

Ναί, Κύριε. Σὺ ποὺ ἀνάστησες τὸ Λάζαρο,
κάμε νὰ ἀναστήθῃ καὶ μεῖς καὶ νὰ προσκυνή-
σουμε τὴν 'Ἰδέαν ποὺ χρόνια καὶ χρόνια τώρα
κάθεται λυπημένη στὴ βαρεῖα πέτρα τοῦ τάφου
μας καὶ καρτεράει μιὰ τέτοια 'Ανάστασιν.

ΣΠΑΡΑΧΤΙΚΩΤΑΤΟ

τὸ Μεγαλοδευτεριάτικο τῶν «Καιρῶν» ἄρθρο. «Οἱ
ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ»—γράφει ὁ κ. Κανελλίδης—
εὔρον εὐκαιρίαν, ἐκ τῶν μεγάλων θρησκευτικῶν ἐορ-
τῶν, νὰ θεραπεύσωσι τὴν ἐνοστικτὸν ροπήν των πρὸς
τὴν ὄκνηρίαν».

Καὶ ἐξακολουθεῖ τὸ ἄρθρο του σὲ τέτοιο σπα-
ραχτικὸ τόνο, ποὺ δὲν μπορεῖς, ὅσο ἀνάσθητος κ' ἂν
εἶσαι, νὰ κρατήσῃς τὰ δάκρυα.

'Ακούτε καί; Νὰ ραχατεύουν οἱ βουλευταί! Καὶ
τότε τί θὰ γίνῃ τὸ 'Εθνος, ἂν σταματήσῃ, ἔστω καὶ
δεκαπέντε μέρες, αὐτὴ ἡ λογοφάμπρικα;

Οἱ διάφοροι κ. κ. Κανελλίδηδες ἔχουν δίκιο νὰ
κλαίνε καὶ νὰ πελπιζοῦνται γι' αὐτὸ τὸ ραχάτι. 'Υ-

—Τὶ σοῦ 'κανε, κερά μου, αὐτὸς ὁ θεομπαί-
χτης.—ρώτησε θυμωμένος ὁ κύρ 'Απόστολος, μὲ
κύτταξε στραβά καὶ τὸν 'Ηλία, μὴν ἑτοιμάζε τὸ
γρόθο του.

—'Αχ! τί νὰ σὰς πῶ, βρε παιδιά μου, καὶ τί
νὰ σὰς μολογήσω, ποὺ μὲς' στὸ 'Αγιο Δεκαπέντε
γρηῃ γυναίκα κολάσθηκα. Νὰ δώσῃ ὁ Θεός, μπρέ, νὰ
ρέψῃς, σὰν τὸ σκυλὶ τὸ ψωριάρικο... 'Αίντε καὶ θὰ
μὲ θυμηθῆς! 'Αν εἶσατε χριστιανοὶ διώχτε τον, διώ-
χτε τον γρηγόρα τὸν Τουρκαλά, ποὺ μοῦ γρουσοῦζε-
ψε τὸ σπίτι!

'Ετρεμε σὰν τὸ ψάρι ἡ γρηῃ καὶ τὸ χροῶμα τῆς
ἄλλαξε σὰν νᾶθελε νὰ λιγοθυμίσῃ πάλι. 'Η Νικολά-
καινα, πιὸ ἐξυπνὴ ἀπ' ὅλους, ἔστειλε καὶ φώναξε ἐν'
ἀστυφύλακα, γιὰτὶ ἔβλεπε τὴς μπερδεψίδες καὶ συλλο-
γιζότανε πὼς μπορούσε νὰ πῆσῃ καὶ ξύλο. 'Αμα ἦρθ'
ὁ ἀστυφύλακας πῆρε ἀμέσως ἡ γρηῃ κουράγιο καὶ
τοῦ φώναξε, δαχτυλοδείχνοντας τὸν 'Ηλία ποὺ ἑτοι-
μάζε ὄλοένα τὰ πράγματά του.

—Παιδί μου! νᾶχῃς τὴν εὐκὴ μου, αὐτὸν τὸν
κρεμνταλά νὰ τὸν βγάλῃς ἀπ' τὸ σπίτι μου, νὰ μὴν
τὸν ἀφήτῃς οὔτε μιὰ στιγμὴ, καὶ νὰ τοῦ κρατήσῃς
τὴν κασέλα του ὅσο νὰ μὲ πληρώσῃ...

—Ὅτὸ τὸν πάω, κερά, στὴν ἀστυνομία, νὰ ἰδοῦ-

πάρχουν ὅμως καὶ μερικοὶ ποὺ τὸ θέλουν αἰώνιο αὐτὸ
τὸ Κοινοβουλευτικὸ ραχάτι, γιὰτὶ πιστεύουν πὼς ὁ-
ταν ραχατεύουν οἱ βουλευταί, τὸ 'Εθνος ἐργάζεται.

ΕΝΑ ΑΣΤΕΙΟ

ἐπεισόδιο θὰ σὰς διηγηθῶμε γιὰ νὰ γελάσετε καὶ
λόγου σας, ὅπως γελάσαμε καὶ μεῖς. 'Ο «Νουμάς»
εἶχε δημοσιεύσῃ κάτι γνωστοποιήσεις τῆς 'Εθν. Τρα-
πέζης κ' ἔστειλε τὸ παρασμένο Σάββατο νὰ πληρω-
θῇ. 'Ο κ. Παπαγεωργίου ἐπιθεώρησε εὐγενέστατα
τὴν ἀπόδειξιν, ὁ 'Υποδιοικητὴς κ. Βαλαωρίτης τὴν
ὑπόγραψε χωρὶς καμμιά ἀντίρρηση καὶ ὁ ὑπαλληλὸς
μας τὴν πῆγε στὴ θυρίδα 29 γιὰ νὰ πρωτοκολληθῇ.

Στὴν θυρίδα ὅμως αὐτὴ βρίσκεται, σὰν σὲ κλου-
βὶ μέσα, ἓνα λεοντάρι τῆς Καθαρεύουσας, ὁ κ. Περ-
σάκης, Περισιᾶδης, Περσιᾶκης—δὲν τὸ μάθαμε κα-
λὰ τὸνομά του—ποὺ μῶλις πῆρε τὴν ἀπόδειξιν στὰ
χέρια του καὶ εἶδε πὼς εἶναι ἀπόδειξιν τοῦ «Νου-
μάς», τὴν πέταξε στὰ μούτρα τοῦ ὑπαλλήλου μας κ'
ἔβαλε τὴς φωνές :

—Σὲ προδότες δὲν πληρώνω ἐγὼ! Αὐτοὶ εἶναι
προδότες καὶ θέλουν νὰ μᾶς χαλάσουν τὴ γλῶσσα!...
'Ακούτ' ἐκεῖ ἀδιαντροπιά, νὰ τολμᾶνε νὰ μπκίνουν
καὶ στὴ 'Εθνικὴ Τράπεζα!...

'Ο κύριος τῆς θυρίδας 29, βλέπετε, πῆρε τὴν
'Εθνικὴ Τράπεζα γι' 'Ακαδημία. Εἶναι νὰ μὴν γε-
λάσῃ κανένας μὲ τὰ τέτοια καμώματα ;

Τ' ΑΡΘΡΑ

κ' οἱ περιγραφὲς ποὺ δημοσιευτήκανε αὐτὲς τὴς μέ-
ρες στὴς περισσότερες 'Αθηναϊκὲς ἐφημερίδες γιὰ τὰ
πάθη τοῦ Χριστοῦ ἀπόδειξαν πὼς τὸ ρεπορτάζ στὸν
τύπον μας ἔχει προχωρήσει παραπολύ.

'Ολ' οἱ ρεπόρτερ πῆραν συνέντευξιν μὲ τὸ Ἐθαγ-
γέλιο κ' ὅλοι λίγο πολὺ μᾶς. . . ἄλλαξαν τὸν Χριστὸ
μὲ τὴ περιγραφή τους. Μόνον ὁ κ. 'Αργυρογλοῦς δὲν
καταδέχτηκε νὰ πάρῃ συνέντευξιν, γιὰτὶ βρῆκε κα-
λύτερο, ἀφοῦ εἶναι κριτικὸς, νὰ τὸ κρίνῃ τὸ δρᾶμα
τοῦ Γολγοθᾶ.

'Ο καθένας μὲ τὴν εἰδικότητά του, εἶπαμε.

τί τρέχει—εἶπ' ἐκεῖνος μ' ἓνα καμάρι τόλιγώτερο εἰ-
σαγγελέα!

—'Οχι, ὄχι, γιὰ τὸ Θεὸ! δὲν θέλω νὰ γίνῃ σού-
σουρο! Πῶ πῶ, ρεζιλίκια πράγματα, τώρα στὰ γερά-
ματά! Πῶ, πῶ! Τὶ ἔπαθα ἡ ἀραχλὴ! Κακόμοιρε ἀν-
τοια!

—Μὰ τί θὲς λοιπὸν νὰ γίνῃ, κερά μαννούλα; τί
μὲ κουβαλήσατε 'δῶ πέρα;

—Βρε παιδάτσι μου, δε θέλω τίποτες ἄλλο πα-
ρὰ νὰ ἀδειάσῃ τὴν κάμαρα καὶ νὰ μοῦ ἀφήσῃ ἀμανά
τι τὴν κασέλα του, ὅσο νὰ μὲ πληρώσῃ. Δὲν εἶνε
γιὰ μὲνα ἀνάκριες καὶ φασαρίες καὶ μπομπές, τώρα
τὰ γεράμματα! 'Αστε τον νὰ πάῃ στὴν κατάρρα
μου καὶ ὁ Θεός ἄς τὸν κρίνῃ!

—Τὶ λὲς ἐσύ, μωρὲ τραγόπαπα;—εἶπε ὁ ἀστυ-
φύλακας, ἀγριοκυτᾶζοντας τὸν 'Ηλία.

—'Εγὼ σὰν δὲ μὲ θέλουνε δὲν τοὺς προσκυνᾶω;
'Αγάπη μὲ τὸ ζόρι γίνεται;

—'Αχ! μωρὲ τουρκαλά, ποὺ νὰ δώσῃ ὁ Θεός νὰ
πέσῃ ἀπὸ φάουσα ἡ γλῶσσά του!

—Σὰν δὲ μὲ θέλουνε, φεύγω! Νὰ ἡ κασέλα... ἄς
τὴν κρατήσῃ ὡς νὰ φέρω τὰ λεπτά. Εἶμαι τίμιος ἀν-
θρώπος!

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΟΙ ΜΑΛΛΙΑΡΟΙ

Δέν είχα τήν τύχη νά διαβάσω τήν όμιλία του κ. Ξενοπούλου πουμενά ως τήν ώρα. Διαβάσα όμως σ' ένα άρθρο του κ. 'Επισκοπόπουλου, (ε'Νέον 'Αστύ' 11 Φεβρ.), τ'άκόλουθα: «'Ο κ. Ξενοπούλος έδωκε τόν όρισμόν του μαλλιάρου, και όμολογού- μεν ότι τόν εύρίσκωμεν πολύ επιτυχή. Μαλλιάρόν, «κατά τόν κ. Ξενοπούλον, λέγεται κάθε έργον τέ- λους τού όποιον έλέγχει μίαν άποτυχούσαν προ- σπάθειαν πρωτοτυπίας και τελειότητας»

'Αν όμως αυτός είναι ό μαλλιاریσμός, έπρεπε, νομίζω, ν'αρχίσουμε από τ'ά δράματα του 'Αντι- νιάδου. Καί μήτε αυτά. 'Ισως ίσως από τού Φτωχο- πρόδρομο' ενώ ό μαλλιاریσμός αρχίζει από τόν κα- μένο τόν Καμπίζην, και πού τελειώνει, καλά καλά δέν ξέρω, μήτε αυτοί πού τόν κρίνουν. Π. χ. ό κ. 'Επισκοπόπουλος βρίσκει τόν όρισμόν του κ. Ξε- νόπουλου κάπως στενό, και γιά νά τονε φαρδύνη, βάζει μέσα και τόν Παλαμά (δέ συφωνούμε εδω, μά ως είναι) και τού Μετεργίγγο. Τόν Ψυχάρη όμως όχι. Κι' άφού ό Ψυχάρης δέν είναι μαλλιάρος, (εί- δεμή αν είτανε, δίχως άλλο θα τόν άνάφερνε ό κ. 'Επισκοπόπουλος, π'άει νά πη πώς όποιος γράφει τή δημοτική δέν έπεται πώς είναι και μαλλιάρος, καθώς οι πιο άλαφρόμυαλοι τσαμπουνίζουν. 'Αφού όμως πάλι δέν έχει τίποτε κοινό ή γλώσσα με τού μαλλιاریσμού, γιατί, —άκλουθώντας πάντα τόν όρι- σμό του κ. Ξενοπούλου, — νά μη βάλουμε μέσα και τ'ά περίφημα «'Αλγη»; Καί τέλει, επειδή συζητηση δέν έχει πώς όσα έργα φιλολογικά καταπιστάκαμε αυτά τ'ά εκατό χρόνια, ως πούμε, έλέγχουν όχι μίαν, παρά χιλιάς δυό άποτυχιούσες προυπάθειες κτλ., (άφίνοντας έξω ένα Σολωμό και δυό τρεις άλλους), καταντούμε στο νόστιμο συμπέρασμα πώς ό μα- λιारीσμός είναι άρρώστια πού έπιασε πρώτα πρώτα μέσα στο άμέτρητο κοπάδι τών Καθαριστάδων, εκεί των ίσα ίσα πού σκίζουσε τού λαιμό τους με τούς μαλλιάρους!

'Ο κ. 'Επισκοπόπουλος όμως μάς ξηγάει πώς μαλλιάρια είναι τ'ά έργα τ'ά όποια τολμούν άνεπιτυ- χώς κάτι τι νέον, τ'ά έργα τ'ά επαναστατικά». 'Αν τού λέη αυτό ό κ. Ξενοπούλος ή όχι, δέν ξέρω. 'Υποθέτω πώς κάτι τέτοιο πρέπει νά είπε, αν και δέν τού άνάφερνει ό όρισμός του. Προσθέτει ως τόσο ό κ. 'Επισκοπόπουλος πώς «έπρεπε νά καταταχ- θούν μεταξύ τών μαλλιάρων και τ'ά έργα τ'ά άπλως μη έννοούμενα από τόν πολύν κόσμον». και γι' αυτό δά βάζει μέσα και τόν Παλαμά και τού Μετε- ργίγγο 'Γιατί δέν έβαλε μέσα και τόν Αίσχύλο και τόν Γκαίτη δέν ξέρω. 'Ισως επειδή δέν είναι σύγχρο- νοι αυτοί. 'Αγκαλά μήτε ό Καμπίζην, δέν είναι πού σύγχρονος.

—Φτού σου! 'Εχεις τού κούτελο καθαρό σαν τ'ά ποδαρία της ή όρνιθα.

'Ετσι δά πήρε τ'ά μπαγάκια του ό Πάτερ 'Ηλί- ας και ξεκουμπίστηκε, με τής μπομπής τ'ά μαντίλια, άφίνοντας στην κερά Λενιά τού κρυφού μαράζι πώς μδλα της τ'ά γεράματα... παρά τρία νά φυτέψη κέ- ρατα στο κάκκαλο τού μακαρίτη γέρου της. Μόνο στον παπ'ά θά ξεμολογήθηκε τού ρεζιλίκι πούπαθε με τόν τραγογένη 'Εμεις δέν ακούσαμε άπ' αυτή τίποτ' άλλο άπό τίς κητάρες και τ'άναθεμάτα πού τούδινε, άμχ με τρόπο φέρναμε τήν κουβέντα πάνω στο πά- θημά της. Μή με κολάζετε, φώναζε θυμωμένη, ό θε- ός ως τόν κρίνη κατά τ'ά έργα του. 'Εγώ είμαι γρηά γυναίκα και μόνο τήν ψυχή μου πρέπει νά συλλογι- ζομαι. —Μά, κερά Λενιά τ'άνουμ δέν μάς λές σε φί- λησε, ό μασκάρης, σ'ε τσίμπησε, σουπε άρσίξικα, τ'ά διάολο σουκανε και σ'ε πείραξε κατάκαρδα;—Πίσω σέ- χω Σατανά, άναθεματισμένε! Κάντε μου τή χάρη, βρέ παιδιά, ν'αφήσετε αυτή τή κουβέντα, γιατί θά με τρελλάνετε, έτσι με τή χάρη της Παναγ.ε; θά με τρελλάνετε!

'Η καημένη ή γρηούλα ήτανε τόσο αγαθή, τό- σο αγαπητή σ'ε όλους, πού δέν τής άξιζε νά τήν τυ- ραννάμε μ'αυτό τού παιχνιδι. Πάψαμε πιά κάθε λόγο γιά τόν 'Ηλία και τ'ά κατορθώματά του λησμονη-

«Όστε ό όρισμός του Μαλλιारीσμού άκόμα δέ βρέθηκε, έξόν ίσως αν πούμε πώς τ'ά μαλλιάρια έργα πρέπει νά είναι και σύγχρονα. Τότες όμως πρέπει νά βάλουμε και τ'ά δράτα εκείνα ποιητικά δηγι- ρατα του κ. 'Επισκοπόπουλου μέσα στο δάκκι του μαλλιारीσμού. Καί τού λέγω αυτό γιά νά δείξω π'άλε πώς μαλλιारीσμός και καθαρία δημοτική δέν πη- γαίνουνε μαζί πάντα, και πώς μαλλιάρος, κι από τούς καλούς μάλιστα, είναι ό ίδιος ό κ. 'Επισκο- πόπουλος.

'Ισως όμως ό κ. 'Επισκοπόπουλος δέ θέλησε νά- ναφέρη τ'ονόμα του ό ίδιος. Πολύ φυσικό αυτό. 'Εκείνο πού δέν μου φαίνεται φυσικό, κι ως με συμ- παθήση, είναι νά προστρέχη κάθε λίγο δέ ξενικά παραδείγματα, κι όχι με ξένου μάτι, παρά με τρόπο σά νά είτανε δικά μας, ή τούλάχιστο σά νά έπρεπε νά είναι δικά μας. Νά μάς φέρνη στη μέση λόγου χάρη τού Μετεργίγγο, άνθρωπο πού όταν ό τελευ- ταιός Βορεινός τονε χωνέψη, ό πρώτος δικός μας άκόμα δέ θά τονε νοιώθη, και μήτε θά τονε νοιώση όσο είναι ξάστερος Ρωμός, κι όχι συννεφιασμένος Βορεινός. Τό πού μ'απορούσε, θαρρώ, νά μάς πη μιά και καλή ό κ. 'Επισκοπόπουλος πώς όλοι οι ξένοι γιά τ'ά μάς είναι μαλλιάροι, και θά είναι γιά πάντα.

Τόσο μαλλιάροι, πού ό ύποφαινόμενος, ύστερ' από τριάντα έφτά χρόνια ζωή στην 'Αγγλία, βάλ- θηκε τίς ψυδάλλες νά μελετήση και νά νοιώση ένα σονέττο τού φίλου του κ. 'Επισκοπόπουλου Ντάντε Γαβριήλ Ροζέττη, και δέν τού κατάφερε! κι ό λόγος πού άπό άπό. 'Εμένα τ'ά ψυχικά μου μάτια είναι συννηθισμένα νά βλέπουνε μονάχα στο φάος, κι ό Ρο- ζέττης άπαιτεί μάτια συννηθισμένα και στο σκοτάδι μέσα νά βλέπουνε.

'Υστερ' από τέτοια πολύβαθη διαφορά Εύρωπαι- κής και Ρωμαϊκής ψυχής, μου φαίνεται σά χασό μερί ν'αδιαρίζουμε κάθε λίγο μεγαλόχημα ξένα όνό- ματα μέσα σε άρθρα γραμμένα γιά νά φωτίσουν τού ρωμαϊκό κοινό. 'Η τούλάχιστο, άφού κάμνουν τόν κόπο οι μαλλιारीολόγοι και μάς άνάφέρουν αυτοίς τούς ξένους, ως τού κάμνουνε και όπως οι Σπαρτιά- τες έφερναν Είλωτες μεθυσμένους νά τούς δείξουνε στα παιδιά τους, κι όχι πώς είναι οι ξένοι γιά κα- ταφρόνιο σαν τούς Είλωτες, παρά γιά νά μάς δείχ- νουν τού τι μάς προσμένει ά γυρεύουμε νά τούς μι- μηθούμε. Καί βάζοντας τότες πλάγι τους όσους έχουμε μαλλιάρους, θά μετρούσανε νά μάς βρούνε, με λίγο παρατηρητικό, πού πού εύκολο και πού σωστό όρισμό του μαλλιारीσμού άπ' αυτούς πού μάς έδωκαν, ως τ'ά τώρα, και θά μάς έλέγαν πώς «'Ο μαλλιारीσμός είναι ψυχολογικό πάθημα, πού συμ- πτωμά του είναι νά σκιαζεται ό άρρωστος με ξένα καλλιτεχνικά έργα, γραμμένα γιά ψυχές διαφορετι- κές από τίς Ρωμαϊκές ψυχές, νά φαντάζεται πώς τ'ά νοιώθει, και τέλει νά περιγράφη κι ό ίδιος ξενικά νοήματα κ' αίσθήματα με ξενικούς ιδιωτισμούς, και με μόνο λέξεις Ρωμαϊκές, είτε δημοτικές είτε καθαρεύουσες».

A. E.

θήκανε. Μόνος ό κύρ 'Απόστολος κύταζε με φόβο κά- θε μέρα τήν κοιλιά τής κερά Λενιάς, μήν τύχη και μεγαλωνε... Είχε ακούσει πώς ό αντίχριστος θά γεν- νηθή από ένεννηντάρα! Σάν πέρασε άνω χρόνος και ό 'Ηλίας δέν έρχότανε νά πληρώση, άνοιξε ή γρηά θυμωμένη τήν κασιέλα του και βρήκε μέσα δυό τρεις άλλαξές άσπρόρουχα, ένα παληοσέντονο, λερωμένο, και κάτι άλλα τιποτένια πράγματα γιά πέταμα. 'Ε- τσι νοιώσαμε γιάτί τόσο πρόθυμα τήν άφησ' άμα- νάτι ό κατέργαρος.

Κάμποσα χρόνια 'πό τότε ό Πάτερ 'Ηλίας 'χάθη- κε άπ' τήν 'Αθήνα και κανείς μάς δέν μπόρεσε νά μά- θη πού ήτανε τού τέλος του, φρονίμωψε ή άποκαλά- θωσε, καλόγερος έγεινε ή φόρεσε σακκάρια, π'άμμα πού καλλίτερα βέβαια τούπρεπε. Πέρσυ, 'κεί πού στε- κόμουνα στο άρμό άφηρημένος, πέρω στο σβέρκο μου μιά καρπαζιά, πού μ' έκανε νά ιδω τόν ούρανό σποντύλι. Γυρίζω πίσω θυμωμένος και βλέπω 'πάνω μου ένα παπαδάρο θεώρατο, καλοθρεμμένο, κοιλα- ρά, με άρχοντικά ράσση, π' άστράφτανε. Μ' έβλεπε μ' ένα περήφανο χαμόγελο, λιγάκι κοροϊδιάρικο, σαν νάθελε νά πη: πού νά πιστέψης κηκόμοιρε πούος εί- μαι! Τόν έβλεπα κι' εγώ μ' άπορία, όπως διόλου αυ- τήν τήν ώρα μη θάνοντας σ' τού νού μου τού 'Ηλία.

—Καλέ Γιωργάκη, άλήθεια δέ με θυμάσαι; Ξίχα-

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— 'Ο κ. Πολέμης έβγαλε τ'ά «Κειμήλια» του—άλη- θινά κειμήλια, πού θά κατατεθούν, τυλιγμένα σε μπα- μπακια στις βιβλίνας του 'Ιστορικού και 'Εθνολογικού μουσείου.

— Καί τ'ά «Κειμήλια» κι' όλα τ'άλλα τ'ά ποιήματα του κ. Πολέμη είναι σαν τού κατ'βη, τού κροάλι πού μα- θαίνουν άπάνω του τήν μπαρμπεσούνη οι καινούργοι κρι- τικοί.

— Νά σ'ε άποκαλύψουμε κ' ένα φιλολογικό μυστικό : 'Ο κ. Δακρύων Ραγκαβής άρχισε νά δημοσιεύη στο «Χρ- νό» ποιήματα με τού ψευτόνομο «Φημονή».

— Δυό έδημοσίευσε ως τώρα, μά τ'ά λένε τ'άναθεμα- τισμένα—είναι χειρότερα κι' από τ'ά «'Αλγη» του.

— 'Ο κ. Μιστριώτης πάει στο 'Ιεροσολύμα νά προ- σκυνήση.

— Φανταστήτε νά γένη καίνα θαύμα και νά έπιφοι- τήση τού 'Αγιο Πνεύμα νά τ'άλλξη τή γλώσσά του!

— 'Η Πόλη, πού θέλουνε νά τήν πούν μερικοί 'Ακρό- πολη τού Σχολαστικισμού, μάς έστειλε μίαν φοβερή λέξη της έδω.

— Τόν Σύλλογον δηλ. τών 'Ερασιμόλων.

— 'Η Πόλη μάς έχει στείλει και τόν φοβερόν κ. Αύτιον, ό όποιος δέν μπόρουμε παρά νά είναι και πρό- δρος τών έρασιμόλων αυτών.

— Διαβάσαμε τού τρομερού βιβλίου του κ. Κούσουλα— πού τόσο τού θυμάζει ή «'Εσπερινή» και ό κ. Κουρού- πης—μά διαβάσαμε και τήν φυλλάδα τού Μπερτάδουλου καθώς και τού άκόλουθο έπίγραμμα πού κάποιος φίλος μάς έστειλε :

— 'Οποιος διαβάσει μιά φορά τού λ'μπρο σου, κύρ Κούσουλα, χάνει εύτ'ε τού μπούσουλα, και πέφτει έξω μιά χαρά. Τού τρομερού βιβλίου σου είναι σωστό ζουράφι πού μπαρμπερίζει μαλλιάρους... —Τάδε Κουρούπης γράφει.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ Σ. Δ. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΟΥ

άριστούχου διδάκτορος τών Μαθη- ματικών

Διά τ'άς γυμνασιακάς τάξεις και διά τ'άς είδι- κές Σχολάς Δοκίμων, Εύελπίδων και Πο- λυτεχνείου.

'Η διδασκαλία γίνεται έν τ'ω 'Εκπαιδευτήρι' του κ. Δ. Μακρή (όδ'ος Πανεπιστημίου), όπου εύγενώς προσε- φέρθη υπό τής Διευθύνσεως χώρος.

Πληροφορία, όδ'ος Ζωοδόχου Πηγής 75, και έν τ'η Βιομηχ. 'Ακαδημία (πλατεία Κάνιγγος).

σες τού φίλο σου τόν 'Ηλία, τήν 'Εφημερίδα τόν 'Ο- μηρο, τήν ιστορία της Κερά Λένης;

—Μωρέ σ' είσαι, πάτερ 'Ηλίας; ε' είμ' ένθουσια- σμένος πού σε βλέπω, γιατί μου θυμίζεις τ'ά 'βλογη- μένα' κείνα χρονάκια μάς... Κατέβα πάρα κάτω, ά- δερφέ, νά σε φιλήσω!

—'Α όχι! Τώρα πρέπει νά μου φιλήσ τού χέρι' ξέρεις έγεινε ήγούμενος στο μοναστήρι μου.

—'Ετσι ε; άμ φυσικό πράμμα ήτανε, ύστερ' ά- πό 'κείνα τ'ά τερτίπια πού στα νειάτα σου έδειχες. 'Ε πώς τ'ά π'ες στο μοναστήρι; θαρρώ τριγύρω, στο χωριό, καμμιά δέ βρίσκειται... στείρα γυναίκα!

—'Αστ' αυτά, κύρ Γεωργάκη! Σ'υ βλέπω μάγκε- ψες μά γώ έβγαλα γνώση. Οι τρέλλες περάσανε. Π'ες μου, στο θεό σου, πώς μ' εύρίσκει; δέν άλλαξα; δέν μου ταιριάζει λιγάκι τού... δεσποτηλική;

—Τι νά σου πώ, παπ'ά μου! ύστερ' από τήν καρπαζά πού μου 'δωκες βρισκω πώς έχεις θεωρία έπισκόπου... και χερούκλα μυλωνά!

ΤΕΛΟΣ

Manchester, Μάρτης του 1904.

Μένει τώρα να ζετάρουμε το τρίτο σύστημα που έχει πρωταγωνιστή τον πρίν Υπουργό των Άποικιών, τον ξακουστό Τσάμπερλιν, και που λέγεται Άποικιακή προτίμηση (Colonial Preference, ή, Preferential Tariff). Αυτό το σύστημα έχει και πολιτικό σκοπό, γιατί ζητούν οι όπαδοί του με το μέσο άμοιβαίας έμπορικης προτίμησης να σφιχτοδέσουν την Άγγλία με τις άποικίες της. Η καθουτό ιδέα τους είναι να παραδεχτούνε μια μέρα η Άγγλία κι όλες της οι Άποικίες και Κατοχές άνοιχτό έμπόριο ανάμεσά τους, με προστατευτικούς δασμούς σε κάθε ξένη πραγματεία. Αν αυτό σήμερα δε γίνεται-γιατί οι άγγλικές άποικίες δεν έννοούνε για την ώρα να βγάλουν τους δασμούς τους και ν' αφήσουν άπροστατευτες τις βιομηχανίες τους-ας αρχίσουμε, λένε, τουλάχιστο με άμοιβαία προτίμηση, που θα πη να φορολογούν οι άποικίες τα ξένα είδη περισσότερο από τ' άγγλικά, κι η Άγγλία είτε να βάλει δασμούς σε κάθε ξένο είδη που τώρα δεν έχουν, καθώς γεννήματα κι άλλα θρόφιμα, άφίνοντας όμως άφορολόγητα τα ίδια είδη όταν έρχονται από τις Άποικίες της και Κατοχές, είτε να φορολογη τα ξένα είδη περισσότερο από τ' άποικιακά.

Το σύστημα άμοιβαίας έμπορικης προτίμησης είναι, λένε, το μοναχό θεμέλο πολιτικού συνασπισμού όλων των μερών της Βρεττανικής Αυτοκρατορίας. «Είναι το μοναχό μέσο»—όπως είπε ο Τσάμπερλιν—για να νά συγκρατηθή το Βρεττανικό Κράτος». Πολιτική ένωση δίχως έμπορικό σύνδεσμο, δίχως άμοιβαία έμπορικά συμφέροντα κι άμοιβαίες θυσίες δεν κατορθώνεται. Οι άποικίες το ζητούν, κι αν η Άγγλία τους τ' άρνηθή ο πατριωτισμός τους θα κρωσή. Το Καναδά έδωσε κιόλας από τώρα κάτι έμπορικά προνόμια στην Άγγλία κι είναι πρόθυμο να της δώσει μεγαλείτερα. Το ζήτημα είναι στα χέρια της και δεν πρέπει να χάσει ευκαιρία που ίσως δεν ξαναέρθη ποτέ, γιατί, αν οι άποικίες της δεν κα-

τορθώσουν άμοιβαία προνόμια με την Άγγλία, θα τα ζητήσουν άλλου. Το Καναδά λ. χ. θ' άναγκαστή να τα ζητήσει με την Άμερική και σιγά σιγά θα δεθί σφιχτότερα μαζί της παρά με την Άγγλία. Αυτό δεν είναι ζήτημα Άνοιχτού Έμπορίου ή Προστασίας. Είναι ζήτημα Αυτοκρατορίας που πρέπει να τ' άποφασίση ή πολιτική άνάγκη κι όχι μουχλιασμένες οικονομικές θεωρίες.

Έπειτα, άλλο άμοιβαία προτίμηση κι άλλο Προστασία. Η δεύτερη περιορίζει το έμπόριο, ενώ η πρώτη το μεγαλώνει. Στη Γερμανία το Zollverein (άνοιχτό έμπόριο μέσα στο Κράτος) σφιχτόδεσε όλα της τα μέρη πολιτικά κι έμπορικά. Οι Ένωμένες Πολιτείες της Άμερικής ώφελήθηκαν κι αυτές ση μαντικά από το άνοιχτό έμπόριο ανάμεσά τους. Η άμοιβαία προτίμηση, που ίσως με τον καιρό καταντήση σε άμοιβαίο άνοιχτό έμπόριο όλων των μερών του Βρεττανικού Κράτους, θα θεμελιώση το πολιτικό κι έμπορικό μεγαλείό τους. Όσο μεγαλείτερη ή περιοχή ενός Κράτους με άμοιβαίο άνοιχτό έμπόριο σ' όλα του τα μέρη, τόσο μεγαλείτερη κι ή έμπορική του προκοπή.

Όπως πολεμούνε σήμερα οι ξένοι την Άγγλία με προστατευτικούς δασμούς, άλλη έλπίδα δεν έχει παρά το άποικιακό της έμπόριο. Ενώ το έμπόριο της με τους ξένους λιγοστεύει, με τις άποικίες της μεγαλώνει. Τα δυο πέμπτα της άγγλικής έξαγωγής τα παίρνουν οι Άποικίες της και Κατοχές. Συγκρίνοντας μάλιστα πληθυσμό, οι άποικίες της παίρνουν πολύ περισσότερο των ξένων, κι ο πληθυσμός τους κάθε μέρα μεγαλώνει. Έπειτα, όταν κρίνεις την αξία ενός έμπορίου, δεν πρέπει να κυττάζης μονάχα το ποσό του παρά και το ποιό. Ενώ οι ξένοι αγοράζουν κυρίως από την Άγγλία άνθρακας κι άλλα ύλικά που δεν ξαναγίνονται, οι άποικίες της αγοράζουνε συγκριτικά πολύ περισσότερο άγγλικά βιομηχανήματα, κι από τα πιο ζετελειωμένα, που θα πη πιο ώφελιμο έμπόριο γιατί δίνει περισσότερη δουλειά σε κεφάλαιο κι σ' εργάτες. Πρέπει λοιπόν η Άγγλία τ' άποικιακό της έμπόριο να ψυχώσει πούναι το πολυτιμότερό της και το πιο εύελπιστικό Κάλλιο να έμπορευεται με τα παιδιά της παρά με τους ξένους αντίπαλούς της. Όσο περισσότερα αγοράζει από τις άποικίες της τόσο περισσότερα θα τους πουλή, ενώ το χρυσάφι που στέλνει σε ξένους τόπους για τα τους πλερώνη τις πραγματείες τους, θρέφει ίσα ίσα τις ξένες βιομηχανίες που συναγωνίζονται με τις δικές της. Η περιοχή του Βρεττανικού Κράτους είναι τό-

σο μεγάλη, με τόσο διαφορετικά προϊόντα και κλίματα, που δεν υπάρχει τίποτα χρειάζόμενο ή άρεστό που νά μ'ήν μ'ήν να το παράξη. Πολλά που σήμερα οι άποικίες αγοράζουν από τους ξένους θα τους τα προμηθεύη η Άγγλία. Η προτίμηση που θα τους δίνη φορολογώντας τα ξένα γεννήματα κι άφίνοντας άφορολόγητα τα δικά τους, τόσο θα σπρώξη τη γεωργία τους που, όσο για τη θροφή της, η Άγγλία θά'ναι μια μέρα όλότελα άνεξάρτητη από τους ξένους—σημαντική ώφέλεια σε ώρα πολέμου. Μήτε θά'ναι μικρό κέρδος για τις άποικίες της τις ίδιες το νάχουν προτίμηση σε τέτοια μεγάλη αγορά σαν την άγγλική.

Πώς θα ν' άγκαστή η Άγγλία για να δώσει προτίμηση στις άποικίες της να βάλει δασμούς σε ξένα γεννήματα κι άλλα θρόφιμα δε θα πη πως θ' άκριβήνη ή ζωή του τόπου, γιατί με το εισόδημα αυτών των δασμών άλαφρώνεις την άλλη φορολογία. Αν ο εργάτης ξοδιάση ως πούμε τρεις δεκάρες τη βδομάδα παραπάνω για το ψωμί του, ίσως όμως άλλο τόσο λιγώτερο θα ξοδιάζη τότες για το σαί του, ζάχαρη, καπνό, κ.τ.λ. Και ν' άκριβήνουν όμως τα θρόφιμα δεν έχει λόγο πως θ' άνεθούν τότες και τα μεροκάματα. Και πάλι, όσο εύτυχουν οι άποικίες χάρη στην άγγλική προτίμηση, τόσο περισσότερα άγγλικά είδη θ' αγοράζουν, που θα πη μεγαλείτερο έμπόριο και περισσότερη, ταχτικώτερη κι ώφελιμώτερη, δουλειά για τον Άγγλο εργάτη. Έπειτα δεν είναι λόγος να βαλθούν πολύ μεγάλοι δασμοί άπάνω σε ξένα θρόφιμα, γιατί σώνει και λίγη προτίμηση για να βοηθήση την άποικιακή παραγωγή. Ο σκοπός είναι να ψυχώσουμε λ. χ. την παραγωγή του σιταριού σ' όσα μέρη του Βρεττανικού Κράτους μπορεί να παραχτή πλήθιο κι φτηνό, τόσο που ίσως μια μέρα θα προμηθεύεται η Άγγλία το σιτάρι της ακόμα φτηνότερο παρά τώρα.

Ός τόσο κι οι μικροί αυτοί δασμοί σε ξένα γεννήματα θα ψυχώσουνε λιγάκι και την άγγλική γεωργία που πολύ την έζημίωσε δίχως άλλο το σύστημα της άνοιχτής είσαγωγής. Χιλιάδες στρέμματα που τώρα είναι χέρσα θα ξανακαλλιεργηθούν και θα σταματήση κιόλας το να φεύγουν οι γεωργοί από τα χωριά και να μαζεύωνται μέσα στις χώρες, που κοντά σ' άλλα του κακά, κοινωνικά, οικονομικά κι ήθικά, είναι κι όλέθριο για το σκαρί τιυ άγγλικού λαού.

M.

ΔΑΦΝΗΣ ΚΑΙ ΧΛΟΗ

Μετάφραση Ηλία Π. Βουτιερίδου

Κ' Αύτα άφου είπαν εκείνες, έφυγαν μαζί με τη νύχτα κι άμα ξημέρωσε σηκώθηκε ο Δάφνης πασίχαρος κι έφερε με δυνατά σφυρίγματα τα γίδια στη βοσκή κι άφου φίλησε τη Χλόη και προσκύνησε τις Νύμφες, κατέβηκε στη θάλασσα, σά νάθελε να ραντιστεί με θαλασσινό νερό κι έπάνου στην άμμο κοντά στην άκρογιαλιά περπατούσε ζητώντας τις τρεις χιλιάδες δραχμές. Κ' έμελλε να μ'ήν κουραστεί πολύ, γιατί το δελφίνι μυρίζοντας άσχημα του χτυπούσε τη μύτη πεταμένο εκεί και σάπιο κι έχοντας τη σαπίλα του για όδηγό στο δρόμο, γλή-

γορα σίμωσεν εκεί κι άμα παραμέρισε τα φύκια, βρίσκει το πουγγί γεμάτο μ' άσπρα. Κι άφου το σήκωσε και τ'όβαλε στο ταγάρι του, δεν έφυγε προτού να δοξάσει τις Νύμφες κι αυτή τη θάλασσα. Γιατί, αν κ' ήταν γιδάρης, τώρα θαρούσε και τη θάλασσα πιο γλυκιά από τη γής, επειδή τότε βοηθούσε να παντρευτεί με τη Χλόη.

ΚΑ'. Και μόλις πήρε τις τρεις χιλιάδες δεν άργουρούσε, μόνη σά νά ήταν ο πιο πλούσιος όχι μόχλα από τους ζευγολάτες του τόπου του, παρά κι άπό όλους τους άνθρώπους, πηγαινέι άμέσως στη Χλόη και της διγιέται τ' όνειρο, της δείχνει το πουγγί και την παρακαλάει να προσέχη τα κοπάδια, ως που να γυρίσει. Ύστερις γλήγορα τρέχει στο Δρύαντα και βρίσκοντας τον λίγο σιτάρι ν' άλωνίζει με τη Νάπη, με πολύ θάρρος του μιλάει για το γάμο:

— Δός μου τη Χλόη γυναίκα. Έγώ και το σουραύλι να παίζω ξέρω καλά και να κλαδεύω τ' άμπέλια και τα δέντρα να παραχώνω ξέρω και το χωράφι να όργάνω και να λιγνίζω στον άέρα και πως το κοπάδι βόσκω μάρτυρας είναι ή Χλόη πεινήντα γίδια που παράλαβα διπλά τ'άκαμα έθρεψα και τράγους μεγάλους κι όμορφους, ενώ πρωτότερα με ξένους βίναμε τις γίδες να πηδιούνται μα και νέος είμαι και γείτονάς σας δίχως ψεγάδι. Και μ' έθρεψε γίδα, όπως τη Χλόη

προβατίνα. Αν κ' είμαι τόσο καλύτερος από τους άλλους, μήτε και στα χαρίσματα θα μείνω πίσω. Εκείνοι θα σας δώσουν γίδια και πρόβατα κι ένα ζευγάρι ψωριάτικα βόδια και σάρι, που μήτε τις όρνιθες να ταισέτε φτάνει. Εγώ όμως σας δίνω αυτές τις τρεις χιλιάδες δραχμές μονάχα να μη το μάθει κανένας αυτό, μήτε ο ίδιος ο Λάμωνα, ο πατέρας μου.

Και συνάμα τις έδινε, κι άφου τους άγκάλιασε, τους γλυκοφιλούσε.

ΚΒ'. Έκείνοι σαν είδαν άνέλπιστα τόσα λεφτά, άμέσως έδιναν το λόγο τους, ότι θα του δώσουν τη Χλόη για γυναίκα κι ύπόσκονταν πως θα πείσουν και το Λάμωνα. Η Νάπη λοιπόν μένοντας εκεί με το Δάφνη γύριζε τα βόδια και με τα δικάβαλα έβγανε το σάρι από τα στάχια, ενώ ο Δρύαντας, άφου έκρυψε το πουγγί εκεί που είχε φυλάξει τα γνωρίσματα, τρεχάλα στο Λάμωνα και στη Μυρτάλη πήγαινε, έχοντας σκοπό να τους ζητήσει το γαμπρό, πράμα που δεν είχε ξαναγίνει. Κι άφου τους ήψε να μετρών το κριθάρι, που προλίγου τώχαν λιχνίσει, και νά'ναι λυπημένοι γιατί λίγο έλειψε νά'ναι λιγώτερο από όσο είχαν σπείρει, για κείνα τους παρηγόρησε, λέγοντας ότι τα ίδια είχαν γίνει παντού, κι ύστερις τους ζητούσε το Δάφνη για τη Χλόη. Κι έλεγε ότι ενώ άλλοι του δίνουν πολλά, άπ' αυτούς δε θα πάρει τίποτις, παρά

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Φίλε «Νουμά»

«Αν ό κ Ξενοπόλος τυπώσει τή διατριβή του για τούς «Μαλλιαρούς» πείρω κ'έγω πηνήντα άντίτυπα θέλω να σου τα δώσω...»

Πρόθυμος Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

ΕΝΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙ

Φίλτατε «Νουμά»

Σας στέλνω ένα δασκαλικό μαργαριταράκι πολύ φίνο, τό οποίο σας παρακαλώ να ριζέτε σε μία γωνιά του φύλλου σας, για να δούνε και να θαυμάσουνε τούς άμυτούς τών Σχολείων μας, κείνοι που εξακολουθούν να επιβιβάζουν στο κατημένο τό «Έθνος μας τήν φράγκικην αυτή καθάρουσα».

Συμφωνητικόν

«Η Έφορία τής Σχολής +» άφ' ενός και ό κ. + άφ' άλλου, συμβάλλονται σήμερα άμετακλήτως ως έπεται: «Η μέν Έφορία κτλ. έγκαιρίως διά τό επί θύραις σχολικόν έτος κλπ. διδάσκαλον τής ενταύθα Σχολής τών αρρένων τόν κ. + και τή προφέρει θλόγη έτησιου μισθού μετζίτια άργυρά...»

κι' από τή δική του άκμή θα τούς δώσει, γιατί είχαν άναρχαί μαζή, κι' όταν έβρισκαν είχαν δεθεί μ' άγίαση, που δε μπορεί εύκολα να τούς χωρίσουν, μα τώρα έχουν κ' ήλικία για να κοιμούνται μαζή.

Κι' «Ο Δρύαντας αυτός κ' άκμή περισσότερα έλεγε, σ'ά να είχε γι' άνταμιβή, άμα τούς πείσει τις τρεις χιλιάδες. Κι' ό Λάμωνας μ'ήν ήμπορώντας πιά μήτε τή φτώχεια να προφασιστεί, γιατί αυτοί δεν περιφρονούνταν, μήτε τήν ήλικία του Δάφνη, γιατί ήταν πιά παλληκάρι, καθόλου δεν ξεστόμησε τήν αλήθεια, ότι δεν ταίριαζε στο Δάφνη τέτοιος γάμος. Μα ύστερις από λίγη σιωπή, έτσι άποκρίθηκε:

«Καλά κάνετε να προτιμάτε τούς γείτονες από τούς ξένους κι' από τήν τίμιχη φτώχεια να μη θαρείτε καλύτερα τή πλούτεια. «Ο Πάνας κ' οι Νύμφες να σας τό πληρώσουν. Κ' έγω ό ίδιος θέλω να γίνει ό γάμος, γιατί θέλουμε τρελλός, άφου είμαι πιά μεσόκοπος κι' έχω ανάγκη από περισσότερα χέρια για τις δουλιές, να μ'ήν πάρω βοήθεια από τό δικό σας σπίτι, που θ'άναι μεγάλη εύτυχία περιζήτητη είναι κ' ή Χλόη, και καλή κ' όμορφη κοπέλλα και όλα άξια, μα επειδή είμαι σλαβός, τίποτις από τή δική μου δεν όρίζω, παρά πρέπει, άφου τή μάθει κι' ό άφέντης να δώσει τήν άδεια γι' αυτό λοιπόν ως άφήσουμε τό γάμο ίσα με τό χυνόπωρο. Θάρει τότες αυτός, λένε όσο έρχονται σ' έμάς από τήν πολιτεία. Τότες θα γίνουν άντρώγυνο, τώρα ως άγαπιούνται σαν άδέρφια. Μάθε μονάχα τούτο, Δρύαντα, βιάζεσαι για παλληκάρι, που είναι καλύτερο από μάς.

όπογραφήν άφ' εκάτερου τών συμβαλλομένων μερών, έλαβεν εκάτερον άνα έν. (Γιατί έχι και μία άξυπόλυτη όνομαστική ;)

Έν + τή 20 τού μηνός Αύγούστου 1903. Η Έφορία Ο διδάσκαλος

Και όμως ό δασκλος που τή έγραψεν αυτό έχει άπολυτήριο Γυμνασίου με βαθμό λίαν καλώς, ό δε Γυμνασιάρχης τόν συνιστούσε ως έναν από τούς καλύτερους μαθητές τού Γυμνασίου ! χωρίς να τό θέλη ό καθημένος έγραψε μέσα στο συμφωνητικό του μία μικρήν αλήθεια: γράφοντας αού μόνον διά τής ξηρας και άγόνου διδασκαλίας...», είναι σαν να παραδέχεται κι' αυτός πως ή διδασκαλία στα σχολιά μας είναι ξερή και άγονη. Νά, σε τί χάλια μάς έφερεν ό δασκαλισμός.

Με υπόληψη Ένας δάσ-αλος ραγιάς.

ΓΡΑΜΜΑΤ' ΑΠ' ΤΗ ΚΟΥΜΗ

Φίλτατε Νουμά.

Τμή και δόξα στον Νουμά και στον κ. Ζηρ. Σίδερη που μάς έδωκαν τήν εύκαιρία να γ'αιστηνούμε μία τέτοια άπόλαυση με τήν μετάφραση τού Αίκα. Μετάφραση έρχαίου δράματος είναι θρίαμβος για τή γλώσσα μας γιατί έτσι μπορεί κι' ό κόσμος, κι' έχι πέντε δέκα φιλόλογοι, να νοιώθουν τάρχαία άριστούργηματα, που οι άθνατοι πρόγονοι μας για τόν κόσμο τάγραψαν κι' έχι για τούς δασκάλους. Γι' αυτό δά και στ' αρχαία χρόνια ό κόσμος πήγαινε στο θεατρο δωρεάν.

Κυρίως ό σκοπός που σου στέλνω τό γράμμα αυτό είναι για να σου διηγηθώ ένα περιστατικό που έλαβε χώρα με τήν μετάφραση τού Αίκα για να όητε ποιάν έκδόληση παρέχετε στο έθνος με τις μεταφράσεις αυτές.

«Ήτανε άπόγιομα, καθόμουνα σ' ένα δωμάτιο τού σπιτιού μου και γύρω μου καθόντουσαν και έβραβαν τή Λαμπριάτικα ή μητέρα μου, ή άδερφή, 3 εξαδέρφες μου και ή όπηρετριά μου.

Διάβαζα τόν Αίκα, για τετάρτη νομίζω φορά και κεί κατά τή μισά άρχισα να τόν διαβάζω δυνατά. «Όταν άξαφνα έκει που διάβαζα και είχα φθάσει στο μονόλογο που πρόκειται να αυτοκτονήσ η Αίκα, νοιώθω πως» ούτε ή ραφτομηχανή δούλευε, ούτε τό ψαλίδι έκοβε πιά, ούτε άνασαιμός άκούγονταν, παρά από ώρα είχε σταματήσει θάλεγεσ κάθε ζωή εκεί μέσα, που ίσα με τήν ώραν έκεινη δέν άκουγεσ άλλο από γέλοια και φωνές. Σταμάτησα και κύτταξα τις γυναίκες, ή μία ή εξαδέφη μου έκλαιγε, οι άλλες γυναίκες με κύτταζαν στα μάτια σαν να κρεμάνιουσαν από τή χείλια μου. «Γιατί πάψατε τή δουλειά;» τούς λέω, «διάβαζε» μου άπαντούν διακομένα και παρακαλετά.

Δεν πιστεύω να είναι ανάγκη να δηλώσω πως αυτές οι γυναίκες δεν έχουν παρμένα ρούμπλια, κ.Κεχηναίς, από

τός, λένε όσο έρχονται σ' έμάς από τήν πολιτεία. Τότες θα γίνουν άντρώγυνο, τώρα ως άγαπιούνται σαν άδέρφια. Μάθε μονάχα τούτο, Δρύαντα, βιάζεσαι για παλληκάρι, που είναι καλύτερο από μάς.

Άφου τόσα είπε, τότε φίλησε και τούβαλε να πιεί, γιατί ήταν πιά μεσημέρι, και τόν ξεπροβόδισε ίσα με παραπέρα, κίνοντάς του κάθε περιποίηση.

ΚΔ' Μά ό Δρύαντας επειδή δεν άκουσεν άψήφιστα τή τελευταία λόγια τού Λάμωνας, ένψ πήγαινε σκέφτονταν μονάχος του.

— Ποιός τάχα ν'άναι ό Δάφνης; Άναθράφθηκε από γίδα σ'ά να νοιάζονταν γι' αυτόν οι θεοί; είναι όμορφος και δε μοιάζει καθόλου με τόν πατσουρομούτη γέρο και με τή μαθημένη γυναίκα του. Βρήκε και τρεις χιλιάδες, ένψ φυσικό είναι να μ'ήν έχει μήτε τόσα άχλάδια ένασ γιδάρης. Άραγες κι' αυτόν τόν πείταζε κανέναν σαν τή Χλόη; Άραγες κι' αυτόν τότε βρήκε ό Λάμωνας όπωσ έκεινη έγω; Άραγες και σημάδια ήταν κοντά του όμοια κ' εκείνα που βρήκα κ' έγω; Άν είναι έτσι, ώ άφέντη Πάνας και Νύμφες άγαπημένες, χωρίς άλλο, αυτός άμα βρει τούς δικούς του, θα βρει και κάτι από τής Χλόης τό μυστικό.

ΚΕ' Τέτοια σκέφτονταν μονάχος του και νειρεύονταν ίσα με τ' άλώνι του. Κι' άμα έφτασεν εκεί και βρήκε τό Δάφνη, με καρδιοχτύπι προσμένοντας τή νέα,

τήν φοβερή Πανσλαβική, αλλά έχουν δικαίωματά επί τού Έλληνισμού πότερα από κάθε σφοδ κριτικό τών Αθ. Έφημερίδων.

Με μεγάλη υπόληψη ΝΟΥΜΙΚΟΣ

Κούμη 19 τού Μάρτη 904

Υ. Γ. Τόν Αίκα διδάχτηκα στο Γυμνάσιο από τό Σωτηράκη τόν γαμπρό, καλέ, τού σοφού καθηγητού και έμαθα πολλά πράγματα γι' αυτόν τόν Αίκα, όηλα δη... αλλά όσα έμαθα τή γράφουν τή σχολία τού σοφού πεθερού τού Γυμνασιάρχη μας.

Ο ίδιος.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Λούκουλο. Τόν καλύτερο ταραμά τόν βρήκατε στο μπακαλικο τού Χακαλάμπη και τή καλύτερα ποιήματα τού Νέη στο «Courrier d' Orient» Στο γραμματικιστικό τής Έφημερίδας αυτής βρίσκετε και τή καλύτερα Έλληνικά. Διαβάστε και θά μάς δικαιώσετε. — κ. Δ. Π. Αλβ. Μιτυλήνη. Τό λάβουμε και σας εύχαριστούμε. Δημοσιεύεται. Τό άρθρο που μάς ρωτάτε, είναι τού κ. Φ. Έστερ' από ένα δυό φύλλα δημοσιεύουμε και τό δεύτερο γράμμα του που θά γανώση τή μυαλά τών δασκάλων. κ. Νικίαν στην Πάτρα. Σας λέμε πως ίσα με σήμερα πουληθήκανε 236 «Ιλιάδες» και μάς άπόμειναν μονάχα 18. Έχετε δικιο θά γράψουμε και γι' αυτό μα δεν είναι άκόμα καιρός. — κ. Α. Θ. Η. Λυπούμστε που δεν μπορούμε να τό δημοσιεύουμε, γιατί είναι πολύ άκατάστατο. — κ. Δελ Σήγμα. Άδ'κα θυμώνετε. «Τό φίλημα τού Βορηά», θά δημοσιευθ ή και θά τό όητε. Τό άλλο δεν είναι πιά επίκαιρο. — κ. Πάνο Θαλασσίνο. Παραπολύ δύσκολος φαίνόσαστε, άφου δεν μάς κάμνετε τήν τιμή να σας γνωρίσουμε. Και μία παρατήρηση, με τήν άδεια σας: Με τό τσού έγωισμούς και τό τσή τέχνες ούτε δημοτική γράφει κανέναν ούτε σοφός άνθρώπος γίνεται. Κανέναν στο «Νουμά» δεν έγραψε ίσα με σήμερα τσού και τσή. Αυτά τή γράφουν μονάχα οι Τσούτσηδες Δέν έχουμε δικιο; — κ. Μ. Λυμ. Πολύ όμορφα, μα τι να σας τό κρύψουμε; — δεν μόρεσαν και να μάς ένθουσιάζουν. Φταξιμο δικό μας αυτό και τόμολογούμε. Άν θέλετε να μάς στέλνετε τίποτε άλλα πιά ξάστερα και πιά Ρωμείκα, θά τή δημοσιεύαμε με μεγάλη εύχαρίστηση. — κ. Άρπυκρατη. Από μεγάλη του μετριοφροσύνη άνέφερε μονάχα δεκαπέντε δράματά του, ίστεμμένα και μή, ό κ. Πολύβιος Τ. Κουρούπης στο περίφημο «Έσπερινό» του αυτορεκλαμάρισμα. Έμεις ξέρουμε πάλυ καλά, πως έχει γράψη και άλλα περισσότερα κι' από τόν κ. Άντωνιάδη άκόμη, άφου μάλιστα άποσιώπησε καθολοκληρίαν και τό περίφημο έκείνο πεντάπραχτο δράμα του που στανώθηκε στο «Κουρμαλειδιον διαγωνισμό».

τόνε δυναμόνει κράζοντάς τον γαμπρό και τού δίνει τό λόγο του πως τό χυνόπωρο θά κάμουν τούς γάμους και τονε βεβαιονεν ότι κανέναν άλλος δε θά πάρει τή Χλόη έξιν από τό Δάφνη. Πληγορότερα λοιπόν κι' από τό νού και χωρίς να πιεί, μήτε να φάει στη Χλόη τρέχει. Κ' ευρόντας τή ν' άρμείγει και να τυροκομάει, και για τό γάμο τή καλά μαντάτα τής έλεγε, κι' από τή στιγμή εκείνη σ'ά γυναίκα του φανερά τήνε γλυκοφιλούσε και τής βοηθούσε στη δουιλία άρμεγε στις καρδάρες τό γάλα, στράγγιζε στις καλαμωτις τή τυριά, έβανε κοντά στις μαννάδες τούς τ' άρνιά και τή κατσικια.

ΚΣΤ' Κι' όταν πιά τελειωσαν αυτά με τό καλό, λούστηκαν, έφαγαν μ' όρεξη, τριμυρούσαν ζητώντας παρικά γουρμασμένα κ' ήταν πλήθος άπ' αυτά έξαιτίας τής έποχής πολλά γκόρτσα, πολλά άχλάδια, πολλά μήλα, άλλα πεσμένα πιά κάτου κι' άλλα άκόμη άπ' ανου στα δέντρα. Τά πεσμένα στη γής ήταν πιά μωρουδάτα, κι' όσα ήταν στα κλαδιά πιά όμορφόχρωμα: εκείνα σαν κρασί μοσκοβολούσαν, κι' αυτά σαν χρυσάφι έλαμπαν. Μιά μηλιά ήταν τρυγημένη και μήτε καρπούς είχε, μήτε φύλλα, γυμνά ήταν όλα τής τή κλαριά κ' ένα μηλο μονάχα έμενε στην κορφή τού πιά ψηλού κλαριού: μεγάλο κι' όμορφο και μονάχο του μοσκοβολούσε περισσότερο από όλα τάλλα. (άκολουθεί)